

PIONIRA

glasilo kolektiva sgp pionir novo mesto

12. maj 1983

leto XVII št. 5 (153)

Poslovni rezultati prvega trimesečja 1983

V prvih treh mesecih letošnjega leta so bili v naši delovni organizaciji doseženi zelo skromni poslovni rezultati. Z izgubo so zaključile trimesečje naslednje temeljne organizacije: g. s. Ljubljana, g. s. Krško, g. o. Metlika, MKI, Keramika, TKI, pa tudi delovni skupnosti skupnih služb in interne banke. Izgubo bi izkazovali tudi tozdi g. s. Novo mesto in Zagreb, če se ne bi poslužili možnosti, ki jo dopušča zakon: prispevek SISEOT za pospeševanje izvoza na konvertibilno področje je bil znižan za toliko, kolikor so izplačani osebni dohodki prekoračili doseženi čisti dohodek. Iz tega vidimo, da praktično naša celotna gradbena operativa izkazuje negativen rezultat, poleg nje pa še nekatere druge temeljne organizacije, kot posledica tega pa tudi DSSS, IB in TOZD TKI, ki so vezani na prispevek iz dohodka temeljnih

Objekt za proizvodnjo ognjeodpornih materialov in suhega peska na Mokrem polju. Objekt je še v poizkusni fazi. Pesek se bo uporabljal v livarske, steklarske in gradbene namene. Gradbena dela je opravil Pionir (foto: Borsan).

tudi za skupne potrebe. Znesek izgub se je v primerjavi z izgubo v prvih treh mesecih preteklega leta več kot podvojil.

Primerjava leta 1983 z letom 1982 je zgolj ilustrativna, saj podatki niso povsem primerljivi zaradi reorganizacije, ki je bila izvedena (pripojitev Novomontaže, formiranje tozda MKI), zato se ji bomo v nadaljevanju izognili.

Po plačani realizaciji je bil rezultat SGP Pionir tak:

	plan		dos.		INDEKSI	
	I-III. 83	I-III. 82	I-III. 83	I-III. 82	83/plan	83/82
CELOTNI PRIH.	1.464.241	1.156.288	1.156.288	1.161.646	79	100
- materialni str.	955.566	805.144	805.144	811.778	84	99
- amortizacija	53.563	51.302	51.302	40.643	96	126
PORABLJENA SRED.	1.009.129	856.446	856.446	852.421	85	100
DOHODEK	455.112	299.842	299.842	309.225	66	97
- splošne potrebe	16.931	3.473	3.473	4.352	21	80
- skupne potrebe	30.862	32.999	32.999	35.608	107	93
- prisp. za DSSS	39.186	31.087	31.087	30.487	79	102
- obresti	25.330	28.161	28.161	14.223	111	198
- ostale obvezn.	30.696	24.945	24.945	17.909	81	139
ČISTI DOHODEK	321.107	179.177	179.177	206.646	57	87
- OD bruto	226.894	210.766	210.766	205.643	93	102
- skladi	85.213	16.668	16.668	24.128	20	69
- izguba	-	48.257	48.257	23.125	-	209

organizacij, ta dohodek pa je bil bistveno nižji od pričakovanj.

Iz tabele vidimo, da je bil plan celotnega prihodka za prvo trimesečje realiziran 79-odstotno, dohodek zaradi relativno visokih porabljenih sredstev 66-odstotno, čisti dohodek pa le 57-odstotno. Pri izločanju iz dohodka opazimo predvsem visoka izdvajanja za obresti pa

Po fakturirani realizaciji so bili doseženi taki rezultati:

	plan 1983	dosež. I-III. 83	IND
			dos/plan
bruto realizac.	7.174.320	1.136.683	16
neto realizacija	7.007.320	1.128.568	16
DIS gradbeni obrtniška dela	4.377.137	766.571	18
int. st. last. obratov	1.551.820	235.129	15
DIS skupaj	16.425	1.563	10
DIS TOZD	5.945.382	1.003.263	17
st. P I	1.015.755	125.305	12
st. P II	446.247	107.022	24
st. P III	569.508	18.283	3
prisp. DSSS, IB, TKI, SOZD	207.975	38.020	17
prisp. DSSS, IB, TKI, SOZD	361.533	-19.737	-
st. P I	15,1	11,7	77
st. P II	8,5	1,7	20
st. P III	5,4	-1,8	-

V prvi četrtini leta je bilo doseženo vrednostno 16 odst. za celo leto planirane realizacije, kar kaže na dokaj skromen fizični obseg proizvodnje. Pri nekaterih temeljnih organizacijah je sicer prisotna izrazita sezonska komponenta, a v tolikšni meri, da bi opravičila tako skromno realizacijo, pa vseeno ne. Direktni stroški so z višjim odstotkom kot realizacija dosegli plan, kar se je izrazilo v skromnem pokritju I. Značaj fiksnih stroškov je tak, da je njihovo gibanje dokaj neodvisno od gibanja realizacije, kljub temu pa je v takem položaju 24-odstotno doseganje letnega plana v prvih treh mesecih pri tej postavki nekoliko previsoko, zaradi tega pa je tudi pokritje II

izredno skromno (le 3% od planiranega za celo leto), pokritje III pa je negativno.

Zanimivo je, da je SGP Pionir po zaključnem računu za leto 1982 izkazoval solidne rezultate, tri mesece pozneje pa precej drugačne. Ti rezultati kažejo, da je kriza gradbeništva, o kateri smo dolgo govorili, ne pa jo tudi prav občutili, le pokazala zobe. Čeprav rezultatov prvega trimesečja zaradi vpliva sezonske komponente ne gre ekstrapolirati v prihodnost, pa dajo skromni kvartalni rezultati slutiti, da je pred nami nenavadno težko leto. Za gradbeno operativno in nanjo vezane temeljne organizacije bo težko zagotoviti delo, saj je investicijska gradnja zakonsko močno omejena,

spremembe na področju stano-
vanjske gradnje pa so privedle
do velikega zastoja kljub raz-
položljivim sredstvom. Konku-
renca med gradbenimi OZD je
zaradi skromnega obsega del, ki
so na voljo, vse hujsa, to pa
pomeni pritisk v smeri zniževa-
nja cen, kar se seveda odraža na
poslovnih rezultatih.

Splošen neugoden gospodar-
ski položaj nam ne sme služiti
kot opravičilo za slabe rezulta-
te. Vsi vemo, da sicer prispeva k
njim, a ne sme povzročati vda-
nosti v usodo, temveč mora
pomeniti dodatno spodbudo,
da se spopravimo s težko situ-
acijo, poiščemo notranje rezerve
in damo svoj prispevek k
izboljšanju sedanjega stanja.

MILOŠ PRIMC

Kaj, koliko in kako bomo delali?

V zadnjem času je delitev
sredstev za osebne dohodke zo-
pet postala zelo aktualna snov,
saj se obravnava tudi na sejah
raznih družbenopolitičnih orga-
nov. To aktivnost lahko zasle-
dimos tudi na podlagi naslovov v
dnevnom časopisu, kjer gre za
obravnavo širokega kroga vpra-
šanj, kot na primer „stabiliza-
cija je treba pravičneje razdeliti
na vse dele združenega dela“,
„skrb za najnižje OD“, „preveč
uravnalovke“, „stimulativni si-
stem delitve sredstev za osebne
dohodke“, vsa ta vprašanja pa
lahko spravimo na enoten skup-
ni imenovalec, ki zaposlene naj-
bolj zanima, to pa je, kaj, kol-
iko in kako bomo delili sred-
stva za osebne dohodke.

Odločili smo se, da bomo
nekaj sestavkov o teh vprašanjih
objavili v glasilu, to pa zaradi
tega, ker je v zvezi z delitvijo
sredstev za osebne dohodke še
precej nejasnosti tudi v okviru
naše delovne organizacije, in
ker želimo, da bi čim več delav-
cev bilo obveščenih, kakšni pro-
blemi se s tem v zvezi pojavlja-
jo in kako jih rešujemo, oziro-
ma kako jih bomo skušali reše-
vati letos in tudi v prihodnjem
letu.

Najprej se moramo vsi skupaj
zavedati, da imamo pri reševa-
nju vprašanj delitve sredstev za

osebne dohodke precej vezane
roke. Družba si je namreč kot
eno izmed stabilizacijskih nalog
postavila tudi nalogo, da mora-
jo osebni dohodki rasti počasne-
je od dohodka in sredstev za
razširitev materialne podlage
dela.

V zvezi s tem je bilo izde-
lanih več študij. V študiji inšti-
tuta za ekonomsko diagnozo in
prognozo zasledimo podatek,
da bodo osebni dohodki v leto-
šnjem letu v povprečju za 8 %
zaostajali za življenjskimi stro-
ški. Seveda pa to velja za nomi-
nalne osebne dohodke, obstoji
pa bojazen, da bodo realni
osebni dohodki zaostajali še
precej bolj in to predvsem v
tistih kolektivih, ki si po admi-
nistrativni poti ali kako drugače
ne bodo mogli zagotoviti višjih
cen in njihovih učinkov prenesti
na osebne dohodke. Takšnih
srečnežev pa bo v gradbeništvu
le majhno število. Obstoji torej
bojazen, da bodo realni osebni
dohodki še naprej padali v pri-
merjavi z življenjskimi stroški.

To smo v lanskem letu obču-
tili na lastni koži, saj smo zaradi
ukrepa družbenega varstva iz-
plačali v masi najmanj za 10 %
manj za osebne dohodke, kot bi
jih izplačali, če tega ukrepa ne
bi bilo, posledice tega ukrepa
pa čutimo tudi letos, saj so naše
kuverte tanjše. Predvideno je
sicer povečanje vrednosti točke
za 10 % od 1. aprila dalje,
seveda pa bo to možno v praksi
izvajati le v primeru, če bo
dosežen planiran dohodek. Zvi-
šanje osebnih dohodkov mimo
porasta produktivnosti in
povečanja dohodka bi povzro-
čilo probleme pri delitvi, krši-
tev resolucije in družbenega do-
govora o dohodku in bi lahko
pripeljalo do ponovnega ukrepa
družbenega varstva, kar pa si
nihče od zaposlenih prav gotovo
ne želi.

Praviloma morajo vsako po-
večanje osebnih dohodkov isto-
časno spremljati ukrepi v proiz-
vodnji za zvišanje produktivno-
sti, za boljšo organizacijo dela
in znižanje stroškov. Vsem sku-
paj bi nam moralo biti jasno, da
ni mogoče povečevati osebnih
dohodkov ne glede na doseženi
dohodek. To pa je mnogim
zaposlenim, zlasti tistim z naj-
nižimi osebnimi dohodki, le tež-
ko dopovedati, zlasti če po-
mislim na razpravo na zboru
delavcev tozda Gradbeni sektor
Zagreb, ki je bila v mesecu
marcu.

Popolnoma zmotno je tudi
široko zakoreninjeno mišljenje,
da bo sistem delitve po delu in
rezultatih dela sam po sebi pri-
peljal do višjih osebnih dohod-
kov. Iz razprave na zgoraj ome-
njenem zboru delavcev bi prav
lahko sklepali, da je precej za-
poslenih prepričan in takšno
samodejno moč sistema delitve.
Resnica pa je v tem, da dober
sistem delitve lahko spodbuja
boljše delo in boljše gospodarje-
nje, ne more pa sam po sebi
brez cele vrste drugih ukrepov,
boljšega dela in boljšega gospo-
darjenja, zagotoviti boljše delo
in rezultate in tudi ne more dati
pravih rezultatov, če v neki
proizvodni enoti ni dobre orga-
niziranosti dela. Če v neki pro-
izvodni enoti ni dobrih rezulta-
tov gospodarjenja, potem tudi
ni materialne podlage za uvelja-
vitev sistema delitve po delu in
rezultatih dela. To bi moralo
biti vsakomur razumljivo. Če
premalo ustvarjamo, ni sred-
stev, potem tudi ni kaj deliti.
Na sejah raznih sindikalnih teles
je bilo večkrat sprejeto opozori-
lo, da se bitka za pravilno deli-
tev sredstev za osebne dohodke
začenja že mnogo prej, pred
sprejemom pravilnika o delitvi
sredstev za osebne dohodke.

In še na eno stvar vse preradi
pozabljamo, to je, da je treba
določbe pravilnika, ko so en-
krat sprejete, spoštovati. Na ža-
lost pa se je v naši delovni
organizaciji pojavila praksa, da
popuščamo pritiskom posamez-
nikov ali določenih skupin de-
lavcev in izigravamo pravilnike
o delitvi osebnih dohodkov. S
tem pa smo si napravili medved-
jo uslugo, kratkoročno smo si-
cer izpolnili interese nekaterih,
to je manjšine, dolgoročno pa
smo za celoten kolektiv napra-
vili destimulativen sistem deli-
tve sredstev za OD. Zavedati se
namreč moramo, da se tudi
najboljši in najbolj stimulativen
sistem delitve sredstev za oseb-
ne dohodke spremeni avtoma-
tično v svoje nasprotje in postane
destimulativen, če ga v celoti
ne spoštujemo, ampak delamo
izjeme.

Po teh splošnih ugotovitvah,
ki pa so še kako pomembne in
bi o njih kazalo temeljito raz-
misliti, menimo, da je prav, da
si pobližje ogledamo osnove in
merila za delitev sredstev za OD
v skladu z zakonom o združe-
nem delu. Zakon o združenem
delu določa, da je osebni doho-
dek delavca odvisen od delavče-
vega prispevka po delu. Zakon v
svojem 129. členu našteva
osnove, od katerih je odvisen
prispevek delavca k delu, in
sicer so to količina in kakovost
dela, obseg in zahtevnost dela,
kakovost doseženih rezultatov
dela, uspešnost pri uporabi de-
lovnih sredstev, izraba delovne-
ga časa, odgovornost pri delu in
razmere, v katerih delavec dela.

Zakon te osnove nesistema-
tično našteva v enem samem
odstavku, čeprav gre za različne
osnove, saj se z nekaterimi vred-
noti delo, z drugimi osnovami
pa se vrednotijo rezultati dela.
Tako se samo delo delavca vred-
noti z naslednjimi osnovami:
zahtevnost dela, odgovornost,
izraba delovnega časa, razmere
za delo, rezultati dela pa se
merijo z naslednjimi osnovami:
obseg dela, kvaliteta dela,
uspešnost pri uporabi delovnih
sredstev, doseženi prihranki.

I.

Zahtevnost dela je merilo, s
katerim merimo delo samo in
ne rezultate delavčevega dela.
Zaradi pohenjenja vrednotenja
del in nalog delavcev so po
samoupravnem sporazumu v
gradbeništvu določena tipična
dela in naloge, ki so razporejene
v tipične skupine del in delov-
nih nalog; in vrednotenje v do-
ločenih indeksnih razmerjih v
primerjavi z najbolj enostavnim
delom, ki ga predstavlja prena-
šanje vseh vrst materiala, opre-

(Nadaljevanje na 4. str.)

Silos za suh pesek in glino. V objektu bo zaposlenih cca 15 delavcev (foto: Borsan).

(Nadaljevanje s 3. str.)

me in delovnih sredstev v urejenem prostoru. V skladu s samoupravnim sporazumom v gradbeništvu so dela in naloge, ki jih delavci opravljajo, določene v razvidnih del in v pravilnikih o delitvi OD v tozdih, razporejene pa so na podlagi njihove zahtevnosti, in sicer tako da se za vsako skupino del in nalog, ki jih po starem imenujemo delovno mesto, določa ustrezna stopnja delavčeve strokovne izobrazbe in drugih delovnih sposobnosti.

Splošni pogoji za določanje stopnje zahtevnosti dela so določeni v posebnem družbenem dogovoru, ki pozna osem stopenj, prva stopnja odgovarja nekvalificiranemu delavcu, peta stopnja predstavlja npr. visoko kvalificiranega delavca, najvišja, osma, stopnja pa predstavlja doktorja znanosti.

Jasno je, da mora biti zahtevnost dela določena za vsa dela in naloge in ne samo za določeno skupino del in nalog kot celoto, torej za delovno mesto. Stopnja zahtevnosti določenega delovnega mesta pa izhaja iz stopnje zahtevnosti posameznih del in nalog v okviru te skupine oz. delovnega mesta, in sicer tako da stopnja zahtevnosti delovnega mesta določa stopnja zahtevnosti tistih del in nalog, ki so v večini. Od stopnje zahtevnosti del in nalog je odvisna tudi stopnja delavčeve strokovne izobrazbe, ki jo mora imeti delavec za opravljanje teh nalog. Praviloma se zahtevnejša dela vrednotijo više od manj zahtevnih del. Pri tem naj omenimo še to, da se lahko po predhodnem preverjanju delavčevih delovnih sposobnosti, pridobljenih na podlagi dela, delavec razporedi tudi na delovno mesto, za katero se zahteva višja stopnja strokovne izobrazbe, kot pa jo ima delavec.

II.

Odgovornost pri delu je kriterij, s katerim se vrednoti delo samo in ne rezultati dela. To odgovornost smo opredelili z metodologijo za analitično oceno del in delovnih nalog, ki je sestavni del samoupravnega sporazuma v gradbeništvu. Gre pa za odgovornost za delo, odgovornost za delovna sredstva in odgovornost za vodenje in koordinacijo. Odgovornost za vodenje in koordinacijo pride v poštev pri vodilnih oziroma vodstvenih skupinah del in delovnih nalog oziroma delovnih mest. Večjo odgovornost za delovna sredstva imajo tisti delavci, ki delajo z dragimi sredstvi za delo, npr. bageristi, šoferji,

žerjavisti. Odgovornost za delo je v naših aktih razporejena v devet različnih stopenj, od najbolj enostavnih del, ki se opravljajo pod stalnim nadzorom ter je verjetnost in pogostnost nastanka škode neznatna, pa do povsem samostojnih in zahtevnih del, pri katerih lahko napake povzročijo veliko škodo na izdelku, dohodku ali ugledu tozda ali delovne organizacije. Zahtevnejša dela so praviloma tudi odgovornejša. Prav tako pa je treba bolj odgovorna dela tudi višje nagradjevati.

III.

S pogoji za delo se vrednoti delo samo in ne rezultati dela delavčevega dela. Pogoji za delo pridejo kot merilo v poštev takrat, kadar delavec dela v takšnih razmerah, da so normalni pogoji za delo oteženi. V naših aktih pogoje za delo vrednotimo kot nevarnost obolenj in nezgod, dalje kot umazanost in prah in kot posebne pogoje, ki nastopajo v gradbeništvu. Praviloma je treba težje pogoje za delo tudi višje vrednotiti.

IV.

Izraba delovnega časa je tudi eno od meril, s katerimi se meri delavčeve delo in ne rezultat delavčevega dela. To merilo, od katerega je v veliki meri odvisen delavčev osebni dohodek, je še prav posebno zanimivo zato, ker je v naši zakonodaji najbolj sporno. Mnenja smo, da je potrebno, da je delavec motiviran, da vsak dan prihaja redno na delo, da ne zamuja, da ne zapušča dela pred koncem delovnega časa, da dela ves čas med delonim časom. To naj bi dosegli na ta način, da bi vrednotili izrabo delovnega časa. Sam način vrednotenja pa je močno sporen, obstoji nekaj sodb ustavnih sodišč, ki so si v glavnem med seboj v nasprotju. Za nas je zlasti zanimiva sodba Ustavnega sodišča Jugoslavije, v kateri je sodišče mnenja, da procentualno povečanje akontacije osebnih dohodkov delavcev, ki so dosegli polni oziroma predpisani mesečni delovni čas, ni v nasprotju z ustavo. Takšno razlago sodbe ustavnega sodišča smo zasledili v nekaterih publikacijah, na primer v mesečniku Radni odnosi i samoupravljanje (št. 3/83), občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja pa se s tako razlago ne strinja in bomo morali po vsej verjetnosti ukiniti določbe o izplačevanju osebnega dohodka na podlagi prispevka delavca k delu glede izrabe delovnega časa. Če že ne bo prišlo do ukinitve, pa bomo morali te določbe pravilnika vsaj uskladiti z mnenjem druž-

benega pravobranilca samoupravljanja in sodnika združenega dela.

V.

Obseg dela je merilo, s katerim vrednotimo rezultate dela delavca. Predpostavlja se namreč, da mora vsak delavec, ne glede na svoje osebne lastnosti, ko dela na določenih delih in nalogah, ustvariti določen obseg dela, torej nek običajno pričakovani rezultat dela ob povprečnem delovnem prizadevanju in običajnih delovnih razmerah. Za merjenje obsega dela je v strokovni literaturi obdelanih mnogo metod in meril za vse vrste delovnih mest. Dejstvo pa je, da se obseg proizvodnega dela najpogosteje meri s pomočjo delovnih norm.

VI.

Kakovost dela je merilo, s katerim se določa, kakšne rezultate dela je ustvaril delavec, torej ne, koliko je delavec ustvaril, ne meri se delavčeve delo kot tako. Kakovost dela kot merilo za delitev sredstev za osebne dohodke se praviloma ne sme predpostavljati, ampak bi se morala za vsak primer posebej ugotavljati na podlagi doseženih delovnih rezultatov, in to na bazi naprej določenih objektivnih kriterijev, ki so lahko tudi plansko določeni, kot je to za določena dela v naših pravilnikih. Vendar bi morali rezultate tudi dejansko ugotavljati, pri nas pa jih v glavnem le predpostavljamo in s tem destimuliramo sistem nagrajevanja po delu. Kakovost dela se lahko izraža kot izpolnjevanje pogodbenih rokov oziroma je lahko določena s pravili stroke.

VII.

Uspešnost pri uporabi delovnih sredstev je merilo za merjenje rezultatov dela. Lahko se izraža kot uspešnost organiziranja uporabe delovnih sredstev, dalje, kot sama uporaba delovnih sredstev in vzdrževanje delovnih sredstev. Uspešnost organiziranja uporabe delovnih sredstev prihaja v poštev predvsem pri vodilnih in vodstvenih delovnih mestih. Ostala dva kriterija pa sta uporabna prav pri vseh delovnih mestih. Uporaba delovnih sredstev je uspešnejša, če je manj stojnin, manj praznega teka, vzdrževanje delovnih sredstev je uspešnejše, če je manj zastojev, okvar, nepotrebnih remontov in podobno.

VIII.

Zakon našteva kot merilo tudi dosežene prihranke pri delu. Zakon želi bolje nagraje-

vati boljše rezultate, dosežene pri prihrankih materiala, surovin, goriv, energije itd. Odstotek prihrankov se določa v glavnem na podlagi tehničnih normativov in standardov. To vrsto nagrajevanja, ki pa je izredno pomembna, v naši delovni organizaciji bolj malo uporabljamo.

V nadaljevanju bomo delavce skušali podrobneje seznaniti z nekaterimi stimulativnimi načini nagrajevanja po delu in rezultatih dela.

MARKO SVETINA,
dipl. iur.

Civilna zaščita

Civilna zaščita je del splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki se organizira v bivalnem ali delovnem okolju kot najširša oblika udeležbe in priprav delovnih ljudi in občanov za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob naravnih in drugih nesrečah, vojnih akcijah ter pri izvajanju samozaščitnih nalog v izrednih razmerah z naslednjimi ukrepi:

- zaklanjanje prebivalstva in materialnih dobrin,
- zaščita in reševanje ob rušenjih, poplavalih, požarih in eksplozijah,
- reševanje ob nesrečah in v delovnih okoljih,
- nudenje prve medicinske pomoči,
- zaščita in reševanje,
- zaščita in reševanje živali in živil živalskega izvora,
- zaščita in reševanje živil in rastlin rastlinskega izvora,
- radiacijska, kemijska in biološka zaščita,
- evakuacija,
- oskrba ogroženega in prizadetega prebivalstva,
- asanacija terena,
- zatemnjevanje,
- maskiranje.

Za izvajanje nalog s področja civilne zaščite imenujejo delavski sveti tozdog oziroma DSSS štab za civilno zaščito, ki je operativno-strokovni organ komiteja za SLO in DS v tozdu oziroma odbora za SLO in DS v delovni skupnosti.

Naloga štaba je predvsem priprava in usmerjenje delovnih ljudi za osebno in vzajemno zaščito, usposabljanje enot ci-

vilne zaščite ter odrejanje, organiziranje in usmerjanje izvajanja zaščitnih in reševalnih ukrepov ter vodenje zaščitnih in reševalnih akcij.

Enote za civilno zaščito organizirajo delavski sveti. So lahko splošne ali specializirane. Splošne enote so namenjene za izvajanje manj zahtevnih ukrepov in nalog CZ, specializirane pa ustanovijo za izvajanje posameznih vrst ukrepov civilne zaščite.

Pravico in dolžnost sodelovanja v civilni zaščiti imajo vsi delovni ljudje in občani od 15. do 60. leta starosti (moški) oziroma do 55. leta starosti (ženske).

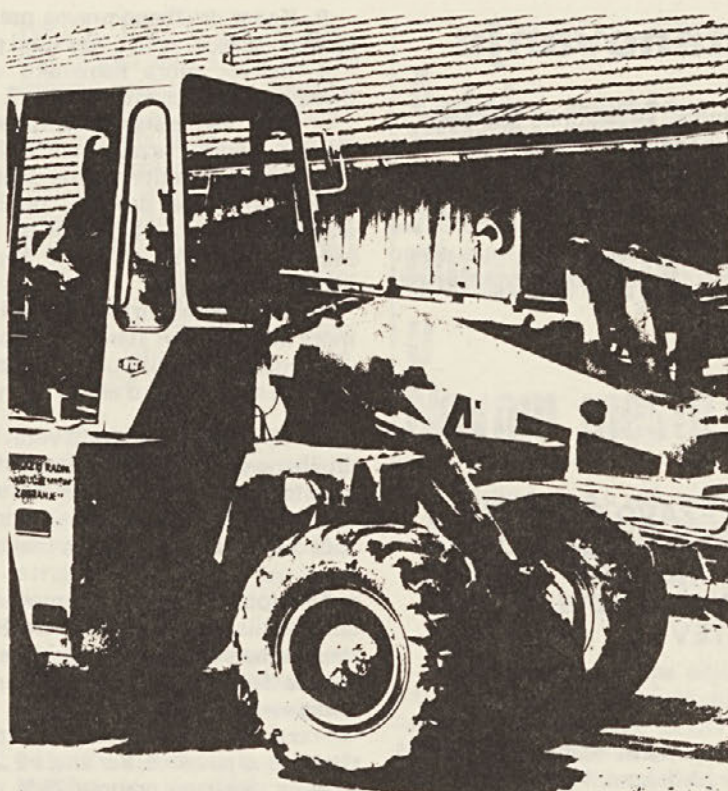
V štabe in enote civilne zaščite se ne razporejajo:

1. osebe iz službe v stalni sestavi oboroženih sil,
2. vojaški obvezniki, ki imajo razpored v oboroženih silah,
3. osebe iz rezervnega sestava organov za notranje zadeve,
4. nosečnice, matere in rejniški otrok, ki še niso stari sedem let, oziroma dvema otrokoma ali več, ki še niso stari 10 let,
5. moški samohranilci z otrokom, ki še ni star 7 let, oziroma z dvema ali več otroci, ki še niso stari 10 let,
6. osebe, ki niso sposobne služiti v civilni zaščiti.

Obveznik, razporejen v štab ali enoto CZ, mora prijaviti spremembo priimka ali imena, spremembo stalnega prebivališča, stanovanja in pridobitev strokovne izobrazbe ter spremembo zaposlitve štabu za CZ v tozdu oziroma delovni skupnosti, ki mora v 8 dneh od dneva, ko so bile spremembe objavljene, obvestiti o tem pristojni občinski organ.

Vsi obvezniki CZ, ki so razporejeni v štab ali enoto CZ, dobijo knjižico pripadnika CZ, ki je pravna listina in dokazuje razporeditev v CZ.

Usposabljanje pripadnikov, ki so razporejeni v štab ali enote civilne zaščite, se izvaja po programih, ki zahtevajo temeljno in dopolnilno usposabljanje. Program temeljnega usposabljanja sme trajati največ

80 ur, dopolnilnega pa največ 20 ur letno.

Vsak pripadnik CZ se mora udeležiti usposabljanja za izvajanje svojih nalog, razen:

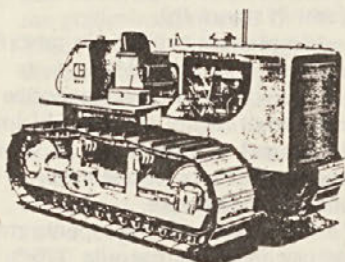
- če je zaradi poškodbe ali bolezni nezmožen obiskovati pouk ali sodelovati na usposabljanju in vaji,
- če neguje člana gospodinjstva, ki je hudo bolan,
- če je po vročitvi poziva nastal smrtni primer v družini ali gospodinjstvu.

V primeru, da se obveznik CZ ne zgleda v kraju in času, ki sta navedena na splošnem ali posamičnem pozivu, kakor tudi če v predpisanem roku ne javi ali ne prijavi štabu za CZ nastalih sprememb (sprememba priimka, naslova, zaposlitve, pridobitve strokovne izobrazbe), se kaznuje z denarno kaznijo od 2.000 do 20.000 dinarjev ali z zaporom do 60 dni.

Mednarodni pravni status civilne zaščite

Ženevska konvencija z dne 12. 8. 1948 vsebuje določbe o

zaščiti žrtev v mednarodnih oboroženih spopadih, s tem pa so poleg drugega vojskujoče se strani dolžne v vojni ravnati v skladu z določenimi merili in postopki pri zaščiti, prehrani, zdravljenju, oblačenju in namestitvi prebivalstva na okupiranem ozemlju, kar pomeni, da je civilna zaščita po mednarod-

nem pravu organizacija za opravljanje humanitarnih dejavnosti. Organizacija CZ in njihovo osebje je upoštevano in zaščiteno z določbami ženevskega protokola. Priznana jim je pravica do opravljanja nalog CZ, hkrati pa jim je prepovedano delati za vojaške potrebe.

Na začasno zasedenem ozemlju mora osvajalec dati organizacijam CZ olajšave pri opravljanju nalog ter jih v nobenem primeru ne sme prisiliti, da bi opravljale dejavnosti, ki niso v skladu z nalogami CZ.

Za označevanje organizacij civilne zaščite in njenega osebja, stavb in materialnih sredstev ter civilnih zaklonišč se uporablja mednarodni razpoznavni znak civilne zaščite: moder trikotnik na oranžnem polju.

Na začasno zasedenem ozemlju, kjer se pričakujejo ali potekajo boji, je osebe civilne zaščite moč identificirati po mednarodnem razpoznavnem znaku CZ in z osebno izkaznico, ki potrjuje njihov status.

Graditelji - pozor!

Obveščamo vas, da lahko vsako soboto kupite nove izolacijske izdelke (II. kvaliteta) v prostorih OE IZOLACIJE - DO KRKA. Ostale dni sprejema vplačila OPEKARNA - ZALOG, robo pa lahko prevzamete v skladišču OE IZOLACIJE v Bršljinu vsak dan od 7. do 14. ure.

Na zalogi je:

1. neobdelana steklena volna - RINFUZA (648,00 m3 din).

Uporablja se: za izolacije z zapolnjevanjem, za cevovode, posode, rezervoarje, vmesne stene, vrata, itd.

2. NOVOTERM lahko proizvodi (1.404,000 din za m3). LAHKI ELASTIČNI FILCI se uporabljajo za toplotno in zvočno izolacijo montažnih delov, podstrešij, predelnih sten, stropov, gospodinjstkih aparatov, itd.

PLOŠČE se uporabljajo za toplotno in zvočno izolacijo dvoslojnih zidov, stropov, montažnih elementov, podstrešij, itd.

3. NOVOTERM teški proizvodi (2.484,00 din za m3).

Plošče se uporabljajo za toplotno izolacijo podov.

Vse ostale informacije lahko dobite na telefon 25-877.

KRKA OE IZOLACIJE - PRODAJA

Novo vodstvo OO ZSMS

Na konferenci OO ZSMS SGP Pionir, ki je bila 20. aprila 1983, je bilo imenovano novo vodstvo za dobo dveh let, in sicer:

- predsednik KOO ZSMS: Franci BUKOVEC - tozd TKI
- podpredsednik: Ivan ZUPANČIČ - tozd PB
- sekretar: Marko REMS - DS IB

Novemu vodstvu želimo veliko delovnih uspehov

Uredništvo

Tudi tako do stanovanja

V skladu z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (Ur. list SRS, št. 15/81) in skladno s sprejetim programom o uresničevanju srednjeročnega plana LB — Temeljne dolenske banke Novo mesto v poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje v letu 1983 sprejema izvršilni odbor banke na svoji seji dne 25. 3. 1983 naslednji

SKLEP O POGOJIH ZA VEZAVO STANOVANJSKIH SREDSTEV IN ZA STANOVANJSKO KREDITIRANJE DRUŽBENO-PRAVNIH OSEB IN NJIHOVIH DELAVCEV NA OSNOVI VEZAVE SREDSTEV

1. Banka bo sklepala z družbeno-pravnimi osebami pogodbe o vezavi sredstev za pridobitev stanovanjskih posojil pod pogoji:

— najdaljša doba vezave sredstev je 11 let, če družbeno-pravna oseba porablja posojilo za financiranje graditve ali nakup družbenih najemnih stanovanj,

— če prenaša pravico do posojila na svojega delavca, je najdaljša doba vezave sredstev 21 let.

2. Banka bo sklepala pogodbe o vezavi sredstev samo s tistimi družbeno-pravnimi osebami, ki imajo svoja vpogledna stanovanjska sredstva pri naši banki in ki vplačujejo sredstva za vzajemnost v stanovanjskem gospodarstvu pri stanovanjskih skupnostih na območju naše banke.

3. Pri vezavi sredstev z enkratnim pologom je čakalna doba 10 mesecev in višina posojila 175 % od zneska vezanih sredstev. Pri vezavi sredstev z 12-mesečnimi pologi pa je višina posojila 140 %. V primeru, če družbeno-pravna oseba prenaša pravico do posojila na svojega delavca, lahko sredstva veže tudi v obliki 24 mesečnih pologov, pri čemer je višina posojila 220 %.

4. Obrestna mera za vezava sredstva je 2 %, za posojilo pa 5 %. V primeru, če se spremenijo prepisi ali če se spremeni sklep o višini obrestnih mer banke, ki se nanaša na stanovanjska posojila, se nove obrestne mere uporabi pri novo sklenjenih pogodbah o vezavi sredstev in iz njih izhajajočih posojilih.

5. Rok porabe posojila določi banka s posojilno pogodbo glede na zapadlost obveznosti, s tem da ne more biti daljša kot eno leto po dodelitvi posojila.

6. Doba vezave je za eno leto daljša od dobe vračanja posojila. Doba vračanja posojila za družbeno-pravno osebo se določi s kreditno pogodbo tako, da je zapadlost zadnje anuitete pred zapadlostjo depozita.

Doba vezave prične teči:

— pri enkratnem pologu prvega dne v naslednjem mesecu, ko poteče čakalna doba,

— pri mesečnih plogih prvega dne v naslednjem mesecu po vplačilu zadnjega ploga.

7. Rok za predložitev zahtevka za posojilo je eno leto po pretoku čakalne dobe.

8. Banka daje posojilo po tem sklepu za naslednje namene:

družbeno-pravnim osebam za:

— pridobitev novih stanovanj in stanovanjskih stavb,

— prenavo starih stanovanj in stanovanjskih stavb,

— nakup stavbnega zemljišča za gradnjo stanovanjske stavbe od pooblaščenih organizacij,

— za soudeležbo drugim organizacijam pri skupnem reševanju stanovanjskih problemov delavcev;

delavcem, na katere prenaša družbeno-pravna oseba pravico do posojila:

za vse namene, ki jih določa pravilnik o stanovanjskih posojilih občanom, razen za plačilo lastne udeležbe pri pridobitvi stanovanjske pravice za družbeno stanovanje.

9. Kadar družbeno-pravna oseba prenese pravico do posojila na svojega delavca, veljajo naslednji pogoji:

— delavec mora namensko varčevati v banki že najmanj 18 mesecev, kar se upošteva od 1. 7. 1983 dalje,

— doba varčevanja posojila se določi s posojilno pogodbo in je odvisna od dobe vezave sredstev in višine mesečne anuitete,

— mesečne anuitete, izračunane za dobo vezave, veljajo za prvih 5 let varčevanja posojila; po 5 letih odplačevanja se mesečne anuitete zvišajo za 12,5 % in po 10 letih odplačevanja še za 12,5 % začetne mesečne anuitete, kar ustrezno skrajša skupno dobo varčevanja posojila,

— vsota mesečnih anuitet vseh posojil za stanovanjsko enoto ne more biti nižja kot stanarina za odgovarjajoče stanovanje,

— mesečna anuiteta za vsa posojila na osnovi vezave sredstev OZD za stanovanjsko enoto ne more biti nižja kot 500 din.

10. K vsem pogodbam o vezavi sredstev, ki so bile sklenjene med družbeno-pravno osebo in banko pred 1. 1. 1982, se sklone dodatek, s tem da ostane odstotek posojila na vezava sredstva nespremenjen, uskladi pa se odplačilno dobo in obrestno mero s točko 1.1. oziroma 1.4. tega sklepa.

11. Upoštevajoč ceno stanovanja za 1 m², ki znaša 31.425 din, in določila stanovanjskega družbenega dogovora znaša vrednost standardne stanovanjske površine 90 m² 2.828.250 din. Skladno s tem se lahko dodeli za eno stanovanjsko enoto največ naslednji obseg vseh vrst posojil:

— za nakup stanovanja v etažni lastnini 80 % od vrednosti standardne površine, kar znaša 2.263.000 din,

— za zadružno gradnjo 75 % od vrednosti standardne površine, kar znaša 2.121.000 din,

— za individualno gradnjo 60 % od vrednosti standardne površine, kar znaša 1.700.000 din,

— za prenavo 80 % od predračunske vrednosti.

12. Za zadružno gradnjo se šteje tisto gradnjo člana zadruga, katera se odvija v okviru organizirane gradnje po zazidalnem načrtu in je stavbno zemljišče pridobljeno od komunalne organizacije ter se gradnja komunalnih naprav izvaja predhodno oziroma sočasno s samo gradnjo stavbe.

13. Predračuni za gradnjo morajo biti obvezno usklajeni z gradbenim načrtom in gradbenim dovoljenjem, oziroma soglasjem, če gre za prenavo.

14. Za dela, ki se jih izvaja po gradbenem dovoljenju in je bilo le-to izdano pred 1. 1. 1976 in hiša še ni vseljena, se zahteva predračun; za dela, ki se jih izvaja po gradbenem dovoljenju, izdanim pred 1. 1. 1976 in je hiša že vseljena, ali če gre za starejšo stanovanjsko stavbo, se zahteva soglasje upravnega organa za vrsto del, ki se jih bo izvajalo, in predračun.

15. Poslovni odbor poslovne enote za stanovanjsko in komunalno kreditiranje tekoče spremlja izvajanje teh sklepov in usklajuje nastale obveznosti s planiranimi sredstvi za stanovanjsko kreditiranje ter po potrebi predloga izvršilnemu odboru banke spremembe in dopolnitve k temu sklepu.

16. Poslovni odbor poslovne enote za stanovanjsko in komunalno kreditiranje tudi odloča o reševanju tistih predlogov za vezavo sredstev in zahtevkov za kredite, ki niso urejeni s temi sklepi, so pa v poslovnem interesu banke in v skladu s stanovanjskim družbenim dogovorom ter planskimi akti banke.

17. Glede ostalih pogojev dodelitve, porabe in odplačevanja kreditov na osnovi vezave sredstev, ki niso urejeni s tem sklepom, se uporablja določila pravilnika o stanovanjskih posojilih občanom.

18. Z dnem, ko prične veljati ta sklep, preneha veljati

— sklep o kreditiranju stanovanjske graditve na podlagi vezave sredstev družbeno-pravnih oseb, ki ga je sprejel izvršilni odbor banke 21. 12. 1981.

19. Ta sklep prične veljati z dnem sprejema na seji izvršilnega odbora banke, uporablja pa se od 1. 4. 1983 dalje.

Ljubljanska banka —
Temeljna dolenska banka
Novo mesto

PIONIR

Šolski center usmerjenega izobraževanja v Novem mestu

Ker se dela na izgradnji centra usmerjenega izobraževanja v Novem mestu prevažajo v drugo polovico, menimo, da je prav, da vam to naše gradbišče predstavimo.

Objekt oziroma skupina objektov, ki bodo tvorili funkcionalno celoto bodočega „CUI“, so locirani na zahodnem delu srednješolskega kompleksa v Šmihelu pri Novem mestu. Južno meji na že stoječo Posebno šolo, z vzhodne strani pa ga omejuje novi odsek Šegove ulice in železniška proga. Objekti so zasnovani tako, da sledijo terenu, ki se dviguje z nivoja nove ceste proti zahodu.

Center sestavljajo štiri funkcionalne enote – šolski del (učilnice s kabineti), telovadnica, delavnice in športna igrišča.

Šolski del tvori pet z veznim hodnikom združenih objektov s skupno uporabo površino 12.500 m². Tu so locirane zdravstvena šola ter šola tehniških usmeritev.

Pouk v šolah je organiziran kabinetno. Temu primerno so tudi grupirane in opremljene posamezne učilnice (kemija, fizika, fonolaboratorij itd.) Šola razpolaga tudi z vsemi potrebnimi pomožnimi prostori: razdeljevalno kuhinjo, jedilnico, knjižnico, konferenčno dvorano, zaklonskem, garderobami in zbornicami.

Delavnice so projektirane kot samostojen objekt na skrajnem severnem delu zemljišča. Vhod v delavnice je v kletni etaži kjer so še garderobe, umivalnice, sanitarije, uprava, garaži, skladišča in toplotna podpostaja.

V pritličnem prostoru so locirane delavnice strojne usmeritve, avtomehaniške, kleparškoličarske in elektro učilnice in elektrodavnice. Skupna neto površina znaša 3.950 m².

Izgradnja centra se je pričela v jeseni leta 1979 s pripravljanimi deli in širokimi izkopi gradbenih jam. V letih 1980,

1981 in 1982 je bila izgrajena šola (šolski del) s pripadajočo zunanjo ureditvijo ter dograditvijo II. faze kotlarne. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev se je investitor (občinska izobraževalna skupnost) odločil za fazno gradnjo. Tako se je 20. maja 1982 pričela izgradnja objekta delavnic. Investitor predvideva, da mu bo priliv sredstev omogočil izgradnjo igrišč v letu 1983 in 1984, telovadnice pa v letu 1985 – 86.

Objekt delavnic je že toliko izgrajen, da je možna izvedba zaključnih del (obrtniška, instalacijska). Zasnovan je kot tovarniška hala, kjer nosilno konstrukcijo tvorijo armiranobetonski stebri, betonirani na enem mestu. Strešna konstrukcija je armiranobetonska montaža – iz tipskih elementov SCT. Kletne stene so armiranobetonske. Temeljenje je izvršeno preko točkovnih in pasovnih temeljev ter temeljnih nosilcev na skalno (apnenčasto) podlago.

Vsi udeleženci gradnje so se pri delu nenehno srečevali s problematiko projektne dokumentacije, katero je bilo potrebno sproti prilagajati veljavnim predpisom, novosprejetim programom šol ter zahtevam, ki jih pred šole postavlja usmerjeno izobraževanje. V tem vidimo tudi poglobitve vzroke za nastale odmikne od predvidenih rokov in dograjenih cen.

STANE ČELESNIK

Šolski center usmjernog obrazovanja u Novom mestu

Mislimo da je u redu predstaviti naše gradilište, jer se radovi na izgradnji centra usmjernog obrazovanja u Novom mestu već nalaze u drugoj polovini.

Objekt odnosno grupa objekata koji će sačinjavati funkcionalnu cjelinu budućeg „CUO“ locirani su na zapadnom dijelu srednješkolskog kompleksa u Šmihelu kod Novog mesta. Na jugu graniči sa postojećom Posebnom školom, a sa zapadne strane ograničava ga dio Šegove ulice i željeznička pruga. Objekti su zamišljeni tako da slijede teren, koji se od nivoa nove ceste diže prema zapadu. Centar sačinjavaju četiri funkcionalne jedinice – školski dio (učionice sa kabinetima), gimnastička dvorana, radionice i sportska igrališta.

Školski dio sačinjava pet objekata povezanih veznim hodnikom ukupne upotrebjive površine 12.500 m². Tu su loci-

rane zdravstvena škola te škola tehničkih smjerova.

U školi je organizirana kabinetna nastava. Primjerno tomu grupirane su i opremljene pojedine učionice (kemija, fizika, fonolaboratorij, itd.). Škola raspolaže sa svim potrebnim pomoćnim prostorijama kao što su: kuhinja za dijeljenje hrane, blagavaonica, knjižnica, dvorana za konferencije, sklonište, garderobe, zbornice.

Radionice su projektirane kao samostalni objekt na krajnjem sjevernom dijelu zemljišta. Ulaz u radionice je u podrumskoj etaži gdje se još nalaze garderobe, umivaonice, sanitarije, uprava, garaže, skladišta i toplotna podstanica.

U prizemnim prostorijama locirane su radionice strojarskog smjera, automehaničarske, limarskobojadinarske, elektro učionice, elektro radionice. Ukupna neto površina iznosi 3.950 m².

Izgradnja centra počela je u jesen 1979. godine sa pripremnim radovima i širokim iskopima građevinskih jama. U 1980., 1981. i 1982. bila je izgrađena škola (školski dio) sa pripadajućim vanjskim uređenjem te dogradnjom II. faze kotlovnice. Zbog nedostatka finansijskih sredstava investitor se (općinska obrazovna zajednica) odlučio za faznu gradnju. Tako je 20. 5. 1982. započela izgradnja objekta radionica. Investitor predviđa da će mu priliv sredstava omogućiti izgradnju igrališta u 1983. i 1984. godini, a gimnastičke dvorane u 1985. – 86. godini. Sam objekt radionica izgrađen je u takovj mjeri da je već moguće izvođenje završnih radova (obrtnički, instalacijski). Objekt radionica zamišljen je kao tvornička hala gdje nosivu konstrukciju sačinjavaju armirano betonski stupovi betonirani na jednom mjestu. Krovna konstrukcija je armiranobetonska montaža – od tipskih SCT elemenata, podrumski su zidovi armiranobetonski. Temeljenje je izvršeno preko točkastih i temelja u pasu te temeljnih nosača na stjenovitu (vapnastu) podlogu.

Kod ovog izvođenja radova svi su se učesnici gradnje neprestano susretali sa problematikom projektne dokumentacije koju je usput trebalo prilagođavati važećim propisima, novousvojenim programom škola te potrebnim zahtjevima kojeg pored škole predstavlja usmjerno obrazovanje. U tome vidimo i glavne uzroke za nastale pomake od predvidenih rokova i pogodjenih cijena.

STANE ČELESNIK

Z otvoritve centra usmerjenega izobraževanja.

PREDALI SMO HOTEL PALAS

V prisotnosti številnih gostov iz Črne gore in Slovenije je bil v Petrovcu odprt hotel Palas. Izgradnja je trajala 310 dni. Novo zgrajeni hotel je A kategorije, ima 361 komercialnih ležišč, kavarno, frizerski salon (moški in ženski) prostore za agencije, odprti in zaprti bazen, trim kabinet, zdravniško službo, savne, 4-stezno avtomatsko kegljišče, kongresno dvorano, štiri salone, restavracije, kuhinje, gril s terasami, osem dvigal.

Skupna koristna površina znaša 13.000 m². Hotelski kompleks veže 58 streh, kar predstavlja razgibanost objekta.

In še nekaj tehničnih podatkov: za izdelavo gradbenih del je bilo porabljenih blizu 360.000 norma ur, okoli 14.000 m³ betona, 1.200 ton betonskega železa, 25.000 m³ gramoza, v konici gradnje je bilo na gradbišču 460 delavcev iz tozda Gradbeni sektor Novo mesto.

Vodja gradbišča je bil Stjepan Kersnik, operativni vodja Siniša Milojević; oba sta za uspešno opravljeno delo prejela priznanje od hotelsko-turistične organizacije Montenegro-turist Budva, OOUR Palas Petrovac na moru. Priznanje je bilo dodeljeno tudi celotni delovni organizaciji Pionir.

Uradna otvoritev hotela Palas je bila 26. aprila 1983, odprl ga je Zvone Dragan, podpredsednik ZIS (povzetek njegovega govora objavljamo v nadaljevanju).

K. B.

Hotel Palas v Petrovcu, ki je danes slavnostno odprt, ima več namenski značaj za nadaljnji razvoj turizma na tem že zdavnaj afirmiranem letovišču v Črni gori, pa tudi širše, so povedali na današnji slavnosti v Petrovcu.

Hotel je spremenil podobo tega mesta, v katerem je turizem osnova gospodarjenja in življenja, najpomembnejše pa je to, da bo prispeval Petrovcu narediti nov korak v razvoju turizma. Sicer je poudarjeno, da je hotel zgrajen v rekordnem času in da je cena ležišča bila samo milijon in 900 tisoč dinarjev. Zgrajen je z združevanjem dela in sredstev dveh republik, pri tem je bila udeležba Slovenije 53-odstotna, 38 odst sredstev so dobili iz republiškega sklada za obnovo in izgradnjo v imenu ocenjenih škod od potresa, samo deset

odstotkov sredstev pa je angažiranih s krediti. Hotel je zgradil SGP Pionir iz Novega mesta s kooperanti iz Slovenije in Hrvatske, urejanje zelenic pa je opravila budvanska organizacija Zelenilo. Odgovorni projektant je mestni arhitekt Vlado Plamenac, projektno dokumentacijo za objekt pa je pripravil republiški zavod za urbanizem in projektiranje iz Titograda.

Novo zgrajeni hotel je odprl podpredsednik ZIS Zvone Dragan in to v prisotnosti številnih predstavnikov črnogorskega in slovenskega gospodarstva, ter ob tej priložnosti povedal, da ima začetek njegovega obratovanja velik pomen za razvoj jugoslovanskega turizma v celoti. Poudaril je dejstvo, da je novi hotel zgrajen s skupnimi napori Montenegro-turista in slovenskih organizacij združenega dela,

Tov. Zvone Dragan, podpredsednik ZIS (v sredini) je govoril na otvoritvi hotela Palas v Petrovcu na moru.

podčrtal je, da to predstavlja eno od prvih rešitev uresničevanja programa ekonomske stabilizacije in izhoda iz ekonomskih težav.

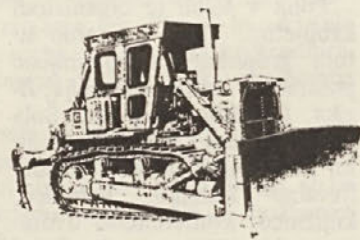
Podpredsednik ZIS je v govoru o trenutnih problemih turističnega gospodarstva poudaril, da so v pripravi turistične sezone za to leto narejeni številni izredni napori zaboljšanje in normaliziranje razmer na našem turističnem tržišču. On je mnenja, da je sprememba tečaja dinarja in izvajanje aktivne politike realnega tečaja dinarja naredilo to, da je Jugoslavija glede na cene absolutno konkurenčna glede na druge dežele.

V nadaljnjem obdobju je predvideno, da inozemski turizem dobi prioriteto nalogo. Zvone Dragan meni, da (paralelno z lepimi željami) moramo začeti učinkovito reševati temeljna vprašanja turističnega gospodarstva in najti interes, devizni ali pa dinarski, za druge veje gospodarstva na temelju združevanja dela in sredstev in povezovanja na samoupravnih osnovah pa tudi z ukrepi tekoče ekonomske politike, da

bi lahko spremenili stanje na tem področju.

Podpredsednik ZIS je posebej poudaril, da moramo nadaljnji napredek turizma gledati in uveljavljati v okviru naših skupnih naporov za dolgoročno ekonomsko stabilizacijo. Predvsem pa z razvojem in krepitvijo funkcioniranja enotnega jugoslovanskega tržišča ter na tej osnovi ekonomskih zakonitosti in tržnih kriterijev, nadalje, s povečanjem blagovnih skladov, z zmanjšano rastjo cen in z nižjimi stopnjami inflacije; s tem pa bodo narejeni splošni stabilizacijski pogoji tudi za bolj stabilen razvoj turizma.

(Govor je povzet iz časopisa Pobjeda, 27. aprila 1983)

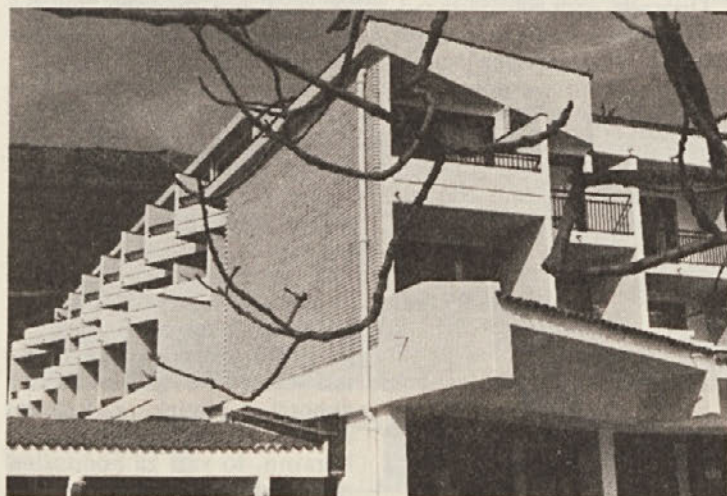
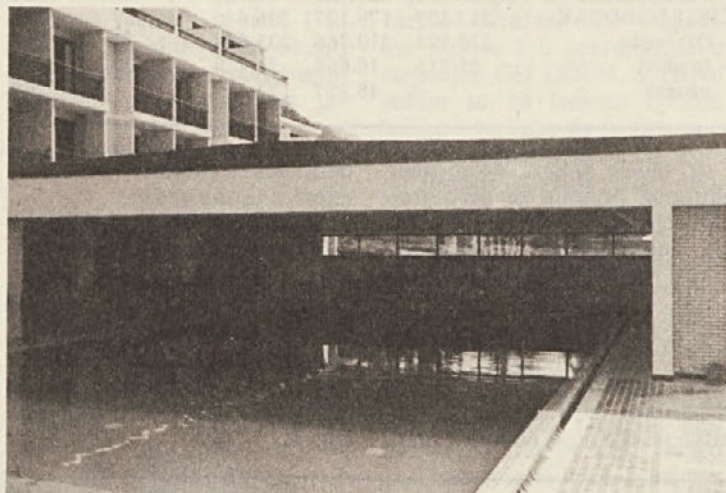

Siniša Milojević

Stjepan Kersnik

Poslovni rezultati prvog tromesečja 1983

U našoj su radnoj organizaciji u prva tri mjeseca ove godine bili postignuti jako skromni po-

slovni rezultati. Sa gubitkom tromesečje su zaključile sljedeće osnovne organizacije: gr. sektor Ljubljana, gr. sektor Krško, g. o. Metlika, MKI Keramika, TKI, a također i radne zajednice zajedničkih službi i interne banke. Gubitak bi pokazivale i OOUR gr. sektor Novo mesto i Zagreb, kad ne bi koristile mogućnost koju dopušta zakon – doprinos SISEOT-u za ubrzavanje izvoza na konvertibilno područje bio je smanjen za toliko za koliko su isplaćeni osobni dohotci prekoračili postignuti čisti dohodak. Iz toga vidimo da praktično čitava naša građevinska operativa pokazuje negativan rezultat, a pored nje i još neke druge osnovne organizacije, a kao posljedica toga i RZZP, IB i OOUR TKI koji su vezani na doprinos iz dohotka

osnovnih organizacija, a taj je dohodak bio bitno niži od očekivanja.

U prvom kvartalu bilo je postignuto 16% za cijelu godinu planirane realizacije, što govori o dosta skromnom fizičkom obimu proizvodnje. Kod nekih osnovnih organizacija prisutna je izrazita sezonska komponenta, ali ipak ne u tolikoj mjeri da bi poravnala tako skromnu realizaciju. Direktni troškovi su sa višim postotkom postigli plan nego realizacija što je rezultiralo skromnim pokrivenjem I. Karakter fiksnih troškova je takav da je njihovo gibanje prilično neovisno od gibanja realizacije, ali je uprkos takvoj situaciji 24-postotno postizanje godišnjeg plana u prva tri mjeseca kod te postavke malo preveliko, a zbog toga je i pokriće II izuzetno skromno (samo 3% za cijelu godinu planiranog), pokriće III je negativno.

Što koliko i kako ćemo dijeliti?

OSNOVE I MJERILA RASPODJELE OSOBNIH DOHODAKA NA TEMELJU TEKUĆEG RADA RADNIKA

U posljednje vrijeme opet je raspodjela sredstava za osobne dohotke postala aktualna tema, o njoj se raspravlja i na sjednicama raznih društvenopolitičkih organa. Tu aktivnost možemo zamijetiti i na temelju naslova u dnevnim listovima, jer radi se o raspravi širokog kruga pitanja, kao na primjer: „stabilizaciju treba pravednije podijeliti na sve djelove udruženog rada“, „briga za najniže OD“, „previše uravnilovke“, „stimulativni sistem raspodjele sredstava za osobne dohotke“, a sva ta pitanja možemo dati pod jedan zajednički nazivnik koji najviše zanima zaposlene, a to je što, koliko i kako ćemo dijeliti sredstava za osobne dohotke.

Odlučili smo se da ćemo u glasilu objaviti nekoliko priloga o tim pitanjima i to zbog toga što u vezi sa raspodjelom sredstava za osobne dohotke ima još dosta nejasnosti u okviru naše radne organizacije i jer želimo da bi što više radnika bilo obavješteno kakvi se problemi u vezi s tim pojavljuju i kako ih rješavamo, odnosno kako ćemo ih pokušati rješavati u ovoj i narednoj godini.

Najprije svi moramo biti svjesni da imamo prilično vezane ruke pri rješavanju pitanja raspodjele sredstava za osobne dohotke.

Naime, društvo je kao jedan od stabilizacijskih zadataka postavilo i zadatak po kojem osobni dohotci moraju rasti sporije od dohotka i sredstava za proširenje materijalne osnove rada.

S tim u vezi bilo je napravljeno više studija. U studiji instituta za ekonomsku dijagnozu i prognozu možemo naći podatke da će ove godine osobni dohotci u prosjeku za 8% zaostajati za troškovima života. Naravno, to važi za nominalne osobne dohotke, ali postoji bo-

Ovakav je bio rezultat SGP Pionir nakon plaćene realizacije:

	INDEKSI				
	plan I-III.83	DOS. I-III.83.	DOS. I-III.8.	83/plan	83/82.
UKUPNI PRIHOD	1,464.241	1,156.288	1,161.646	79	100
- materij. troškovi	955.566	805.144	811.778	84	99
- amortizacija	53.563	51.302	40.643	96	126
POTRUŠ. SREDSTVA	1,009.129	856.446	852.421	85	100
DOHODAK	455.112	299.842	309.225	66	97
- opće potrebe	16.931	3.473	4.352	21	80
- zajedn. potrebe	30.862	32.999	35.608	107	93
- doprin. za RZZP	39.186	31.087	30.487	79	102
- kamate	25.330	28.161	14.223	111	198
- ostale obaveze	30.696	24.945	17.909	81	139
ČISTI DOHODAK	312.107	179.177	206.646	57	87
- OD bruto	226.894	210.766	205.643	93	102
- fondovi	85.213	16.668	24.128	20	69
- manjak	-	48.257	23.125	-	209

Iz tabele vidimo da je plan ukupnog prihoda za prvo tromesečje bio realiziran 79 posto, dohodak zbog relativno visokih potrošenih sredstava 66 posto, a čisti dohodak samo 57 posto. Kod izdvajanja iz dohotka možemo prije svega opaziti visoke izdatke za kamate, a i za zajedničke potrebe. Iznos gubitka se više nego udvostručio u

uporedbi sa gubitkom u prva tri mjeseca prošle godine.

Uporedba 1983. godine sa 1982. godinom samo je ilustrativna, jer podaci se baš u potpunosti ne mogu uzeti za uporedbu zbog reorganizacije koja je bila izvedena (pripajanje Novomontaže, formiranje OOUR MKI) zato ćemo je u nastavku izbjeci.

Ovakvi su rezultati bili postignuti po fakturiranoj realizaciji:

	IND		
	plan 1983	post. I-III.83.	dos/plan
bruto realizacija	7,174.320	1,136.683	16
neto realizacija	7,007.320	1,128.568	16
DIT građevinski	4,377.137	766.571	18
obrtnički radovi	1,551.820	235.129	15
int. produkt. vlast. pogona	16.425	1.563	10
DIT ukupno	5,945.382	1,003.263	17
pokrće I	1,015.755	125.305	12
FIT OOUR	446.247	107.022	24
pokrće II	569.508	18.283	3
doprin. RZZP, IB, TKI, SOUR	207.975	38.020	17
pokrće III	361.533	-19.737	-
trošk. P I	15,1	11,7	77
trošk. P II	8,5	1,7	20
trošk. P III	5,4	-1,8	-

Zanimljivo je da je SGP Pionir po završnom računu za 1982. godinu pokazivao solidne rezultate, a tri mjeseca kasnije prilično drukčije. Ti rezultati pokazuju da je kriza građevinarstva o kojoj smo dugo govorili, a da je nismo zapravo osjetili, ipak pokazala zube. Iako rezultate prvog tromesečja zbog utjecaja sezonske komponente ne bi trebalo eksploatirati, a u budućnosti daju skromni kvartalni rezultat slutiti da je pred nama izuzetno teška godina. Bit će teško osigurati posao za građevinsku operativu i na nju vezane osnovne organizacije, jer je investicijska gradnja zakonski veoma ograničena, a izmjene na području stambene gradnje dovele su do velikog zastoja uprkos raspoloživim sredstvima. Konkurencija između građevinskih OOUR sve je veća zbog skromnog obima radova koji su na raspolaganju, a to znači pritisak u smjeru smanjenja cijena, što se naravno odražava na poslovnim rezultatima.

Općenito nepovoljan privredni položaj ne smije nam služiti kao opravdanje za slabe rezultate. Svi znamo da dovodi do sudbini, već to mora biti dodatno podsticaj hvatanja u koštac sa teškom situacijom, traženje unutrašnjih rezervi i davanje svog doprinosa poboljšanju sadašnjeg stanja.

MILOŠ PRIMC

jazan da će realni osobni dohotci zaostajati još mnogo više i to prije svega u onim kolektivima koji administrativnim putem ili na neki drugi način ne budu mogli osigurati više cijene i njihove učinke prenijeti na osobne dohotke. Takvih će sretnika biti mali broj u građevinarstvu, dakle postoji bojazan da će realni osobni dohotci i dalje opadati u uporedbi sa troškovima života. To smo na vlastitoj koži osjetili prošle godine, jer smo zbog mjere društvene zaštite isplatili u masi najmanje za 10% manje za osobne dohotke, nego što bi ih isplatili da te mjere nije bilo, a posljedice te mjere osjećamo i ove godine, jer su naše kuverte tanje. Doduše, predviđeno je povećanje vrijednosti boda za 10% od 1. travnja (aprila) dalje, ali to će se moći izvoditi u praksi samo ako bude postignut planirani dohodak. Povećanje osobnih dohodaka mimo porasta produktivnosti i povećanja dohotka prozročilo bi probleme u raspodjeli, kršenje rezolucije i društvenog dogovora o dohotku i moglo bi dovesti do ponovne mjere društvene zaštite, što sigurno ne želi nitko od zaposlenih. U pravilu svako povećanje osobnih dohodaka istovremeno moraju pratiti mjere u proizvodnji za povećanje produktivnosti, bolju organizaciju rada i smanjenje troškova. Svima nama moralo bi biti jasno da je nemoguće povećavati osobne dohotke bez obzira na postig-

nuti dohodak. To je teško objasniti mnogim zaposlenim, posebno onima sa najnižim osobnim dohotcima. posebno ako pomislim na raspravu na zboru radnih ljudi OOUR građevinski sektor Zagreb koja je bila u ožujku (martu).

Potpuno je pogrešno zakorijenjeno mišljenje da će sistem raspodjele po radu i rezultatima rada sam po sebi dovesti od viših osobnih dohodaka. Iz rasprave na gore pomenutom zboru radnih ljudi mogli bi zaključiti kako je dosta zaposlenih uvjeren u takvu automatsku moć sistema raspodjele. Ima istine u tome da dobar sistem raspodjele može podsticati bolji rad i bolje privređivanje, ali ne može sam od sebe bez cijelog niza drugih mjera, boljeg rada i boljeg privređivanja, osigurati bolji rad i rezultate i ne može dati prave rezultate ako u nekoj proizvodnoj jedinici nema dobre organiziranosti rada. Ako u nekoj proizvodnoj jedinici nema dobrih rezultata privređivanja, onda nema ni materijalne podloge za sprovođenje sistema raspodjele po radu i rezultatima rada, to bi svakome moralo biti jasno, ako premalo ostvarujemo, ako nema sredstava, onda se nema ni što dijeliti. Na sjednicama raznih sindikalnih tijela više je puta bilo usvojeno upozorenje da se bitka za pravilnu raspodjelu sredstava za osobne dohotke počinje već mnogo ranije, prije

usvajanja pravilnika o raspodjeli sredstava za osobne dohotke.

I još na jednu stvar jako lako zaboravljamo tj. da odredbe pravilnika, kada su već jednom usvojene, treba poštivati. Na žalost u našoj se radnoj organizaciji pojavila praksa da popuštamo pritiscima pojedinaca ili određenih grupa radnika i izigravamo pravilnike o raspodjeli osobnih dohodaka. Time smo sebi napravili medvedu uslugu, kratkoročno smo ispunili interese nekih, tj. manjine, a dugoročno smo za čitav kolektiv napravili destimulativan sistem raspodjele sredstava za OD. Naime, moramo biti svjesni da se i najbolji i najstimulativniji sistem raspodjele sredstava za osobne dohotke automatski mijenja u svoju suprotnost i postaje destimulativan ako ga u cijelosti ne poštivamo, već pravimo iznimke.

Po ovim općim konstatacijama koje su i te kako važne i o kojima bi trebalo temeljito razmisliti, mislimo da je dobro da poblizje razmotrimo osnove i mjerila za raspodjelu sredstava za OD u skladu sa zakonom o udruženom radu. Zakon o udruženom radu određuje da je osobni dohodak radnika ovisan od radnikovog doprinosa po radu. Zakon u članu 129. nabroja osnove od kojih je ovisan doprinos radnika u radu i to količina i kvalitet rada, obim i težina rada, kvalitet postignutih rezultata rada, uspješnost pri

upotrebi sredstava za rad, iskorištavanje radnog vremena, odgovornost u radu i uvjete u kojima radnik radi.

Zakon te osnove nesistematički nabroja samo u jednom pasusu, premda se radi o različitim osnovama, jer se sa nekima vrednuje rad, a sa drugim osnovama vrednuju se rezultati rada. Tako se samo rad radnika vrednuje sa slijedećim osnovama: težina posla, odgovornost, iskorištavanje radnog vremena, uvjeti rada, a rezultati rada mjere sa slijedećim osnovama: obim rada, kvalitet rada, uspješnost pri upotrebi sredstava za rad, postignute uštede.

I.

Težina posla mjerilo je sa kojim mjerimo sam rad, a ne rezultate radnikovog rada. Zbog pojedinstvljavanja vrednovanja rada i zadataka radnika određena su u samoupravnom sporazumu građevinarstva određeni tipični poslovi i zadaci, koji su raspoređeni u tipične grupe radova i radnih zadataka i vrednovanje u određenim indeksnim odnosima u uporedbi sa najjednostavnijim radom kojeg predstavlja prenošenje svih vrsta materijala, opreme i radnih sredstava u uređenom prostoru. U skladu sa samoupravnim sporazumom poslovi i radni zadaci koje obavljaju radnici u građevinarstvu određeni su u pregledima radova i u pravilnicima o raspodjeli OD OOUR, a raspoređeni su na temelju njihove težine i to tako da se za svaku grupu poslova i zadataka, koje po starom nazivaju radno mjesto, određuje odgovarajući stupanj radnikove stručne obrazbe i drugih radnih sposobnosti. Opći uvjeti za određivanje stepena težine rada određeni su u posebnom društvenom dogovoru koji poznaje osam stepeni, prvi stepen odgovora nekvalificiranom radniku, peti stepen predstavlja npr. visoko kvalificiranog radnika, a najvišji osmi stepen predstavlja doktora znanosti.

Jasno je da težina posla mora biti određena za sve poslove i zadatke, a ne samo za određenu grupu radova i zadataka kao cjelinu, dakle za radno mjesto. Stepenu težine određenog radnog mjesta proizilazi iz stepena težine pojedinih radova i zadataka u okviru te grupe odnosno radnog mjesta i to tako da stepen težine radnog mjesta određuje stepen težine onih radova i zadataka koji su u većini. O stepenu težine radova i zadataka ovisan je i stepen radniko-

Izgradnja novih prostorov ISKRA Novo mesto TOZD ELEKTROSPOJNIH VEZI na Cikavi (foto: Borsan)

(Nadaljevanje z 11. str.)

ve stručne naobrazbe koju radnik mora imati za obavljanje tih zadataka. U pravilu teže radove više vrednuju od manje teških radova. Pri tom pomenimo još i to da se nakon prethodne provjere radnikovih radnih sposobnosti stečenih na temelju rada može rasporediti i na radno mjesto za koje se zahtijeva viši stupanj stručne naobrazbe nego što je radnik ima.

II.

Odgovornost na radu je kriterij sa kojim se vrednuje sam rad, a ne rezultati rada. Tu smo odgovornost odredili metodološki za analitičku ocjenu radova i radnih zadataka, koja je sastavni dio samoupravnog sporazuma u građevinarstvu. Radi se o odgovornosti za rad, odgovornosti za sredstva za rad i odgovornosti za vođenje i koordinaciju. Odgovornost za vođenje i koordinaciju dolazi u obzir kod vodećih odnosno rukovodećih grupa radova i radnih zadataka odnosno radnih mjesta. Veću odgovornost za radna sredstva imaju oni radnici koji rade sa skupim sredstvima za rad, npr. bageristi, šoferi, dizalčari. U našim je aktima odgovornost za rad raspoređena na devet različitih stepeni, od najjednostavnijih radova koji se obavljaju pod stalnim nadzorom i kod kojih je vjerojatnost i učestalost nastanka štete neznatna, pa do sasvim samostalnih i teških poslova kod kojih greške mogu prouzrokovati veliku štetu na proizvodu, dohotku ili ugledu OOUR ili radne organizacije. Teži poslovi u pravilu su i odgovorniji. Isto tako odgovornije poslove treba više nagradivati.

III.

Uvjetima u radu vrednuje se sam rad, a ne rezultati radnikovog rada. Uvjeti rada dolaze u obzir kao mjerilo onda kada radnik radi u takvim uvjetima u kojima su normalni uvjeti za rad otežani. U našim aktima uvjete rada vrednujemo kao opasnost oboljenja i nezgoda, nadalje kao umazanost i prah i kao posebne uvjete do kojih dolazi u građevinarstvu. U pravilu teže uvjete rada treba više vrednovati.

IV.

Iskorištavanje radnog vremena također je jedno od mjerila kojim se mjeri radnikov rad, a ne rezultat radnikovog rada. To mjerilo o kojem je u velikoj mjeri ovisan radnikov osobni dohodak posebno je zanimljivo zbog toga jer je u

našem zakonodavstvu najspornije. Mislimo da je potrebno da je radnik motiviran svakog dana dolaziti redovito na posao, ne zakašnjevati, ne napuštati posao prije kraja radnog vremena, raditi za cijelo vrijeme radnog vremena. To bi trebali postići na taj način da vrednujemo iskorištavanje radnog vremena. Sam način vrednovanja jako je sporan, postoji nekoliko sudbi ustavnih sudova koje su uglavnom međusobno u suprotnosti. Za nas je posebno zanimljiv sud Ustavnog suda Jugoslavije u kojem je sud mnijenja da procentualno povećanje akontacije osobnih dohodaka radnika koji su postigli puno odnosno propisano mjesečno radno vrijeme nije u suprotnosti sa ustavom. Takvo objašnjenje ustavnog suda uočili smo u nekim publikacijama, na primjer u mjesečniku Radni odnosi i samoupravljanje br. 3/83., a općinski pravobranitelj samoupravljanja ne slaže se sa takvim objašnjenjem i najvjerojatnije ćemo morati ukinuti rješenja o isplaćivanju osobnog dohotka na temelju doprinosa radnika u radu na temelju iskorištavanja radnog vremena. Ukoliko ne dođe do ukidanja morat ćemo ta rješenja pravilnika bar uskladiti sa mišljenjem društvenog pravobranitelja samoupravljanja i suca udruženog rada.

V.

Obim rada je mjerilo kojim vrednujemo rezultate rada i radnika. Naime pretpostavlja se da svaki radnik, bez obzira na svoje osobne karakteristike kada radi na određenim poslovima i radnim zadacima, mora ostvariti određeni obim rada, dakle neki uobičajeno očekivani rezultat rada uz prosječno radno nastojanje i uobičajne uvjete rada. U stručnoj je literaturi za mjerenje obima rada obrađeno mnogo metoda i mjerila za sve vrste radnih mjesta. Činjenica je da se obim proizvodnog rada najčešće mjeri pomoću radnih normi.

VI.

Kvalitet rada je mjerilo kojim se određuje kakve je rezultate rada ostvario radnik, dakle ne koliko je radnik ostvario, a ne mjeri se ni radnikov rad kao takav. Kvalitet rada kao mjerilo za raspodjelu sredstava za osobne dohotke u pravilu se ne smije pretpostavljati, već bi se za svaki primjer posebno morao utvrđivati na temelju postignutih rezultata rada i to na temelju unaprijed određenih objektivnih kriterija koji mogu i planski biti određeni, kao što je to

za određene radove u našim pravilnicima, ali rezultate bi morali i stvarno utvrđivati, a kod nas ih uglavnom samo pretpostavljamo i time destimuliramo sistem nagrađivanja po radu. Kvalitet rada može se izražavati kao ispunjavanje ugovornih rokova odnosno može biti određen pravilima struke.

VII.

Uspješnost u upotrebi sredstava za rad mjerilo je za mjerenje rezultata rada. Može se izražavati kao uspješnost organiziranja upotrebe sredstava za rad, dalje kao sama upotreba sredstava za rad i održavanje sredstava za rad. Uspješnost organizirane upotrebe sredstava za rad prije svega dolazi u obzir kod vodećih i rukovodećih radnih mjesta. Ostala dva kriterija upotrebljiva su kod svih radnih mjesta. Upotreba sredstava za rad uspješnija je ako je manje ležarina, manje praznog rada, održavanje sredstava za rad uspješnije je ako ima manje zastoja, kvarova, nepotrebnih remonta i slično.

VIII.

Zakon kao mjerilo nabraja i postignute uštede u radu. Zakon želi bolje nagrađivati, bolje rezultate postignute na uštedama materijala, sirovina, goriva, energije itd. Postotak ušteta uglavnom se određuje na temelju tehničkih normativa i standarda. Tu vrstu nagrađivanja koja je izuzetno važna, malo upotrebljavamo u našoj radnoj organizaciji.

U nastavku ćemo radnike pokušati detaljnije upoznati sa nekim stimulativnim načinima nagrađivanja po radu i rezultatima rada.

MARKO SVETINA

Civilna zaštita

Civilna zaštita je dio opće narodne odbrane i društvene samozaštite koja se organizira u sredini gdje se boravi ili radi, kao najširi oblik učešća i priprema radnih ljudi i građana za zaštitu i spašavanje građanstva, materijalnih i drugih dobara od prirodnih i drugih nesreća, vojnim akcijama te u izvođenju samozaštitnih zadataka u izu-

zetnim prilikama sa slijedećim mjerama:

- zaklanjanje stanovništva i materijalnih dobara,
- zaštita i spašavanje prilikom rušenja, poplava, požara i eksplozija,
- spašavanje prilikom nesreća i u radnim sredinama,
- davanje prve pomoći,
- zaštita i spašavanje,
- zaštita i spašavanje životinja i hrane životinjskog porijekla,
- zaštita i spašavanje biljaka i hrane biljnog porijekla,
- radijacijska, hemijska i biološka zaštita,
- evakuacija,
- opskrba ugroženog i pogođenog stanovništva,
- asanacija terena,
- zamračivanje,
- maskiranje.

Za izvođenje zadataka na području civilne zaštite radnički savjeti OOUR i RZZP imenuju štab za civilnu zaštitu, koji je operativno stručni organ komiteta za ONO i RS u OOUR odnosno odbora za ONO in RS u radnoj zajednici.

Zadatak štaba prvenstveno se sastoji u pripremama i usmjeravanju radnih ljudi za osobnu i uzajamnu zaštitu, osposobljavanje jedinica civilne zaštite te određivanje, organiziranje i usmjeravanje izvođenja zaštitnih i spasilačkih mjera te vođenje zaštitnih i spasilačkih akcija.

Radnički savjeti organiziraju jedinice za civilnu zaštitu. One mogu biti opće i specijalizirane. Opće jedinice namijenjene su za izvođenje manje zahtjevnih mjera i zadataka CZ, a specijalizirane se formiraju za izvođenje pojedinih vrsta mjera civilne zaštite.

Pravo i dužnost sudjelovanja u civilnoj zaštiti imaju svi radni ljudi i građani od 15 - 60 godina starosti (muškarci) odnosno do 55 godina starosti (žene).

U štabove i jedinice civilne zaštite ne raspoređuju se:

1. osobe iz službe u stalnom sastavu oružanih snaga,
2. vojni obveznici koji imaju raspored u oružanim snagama,
3. osobe iz rezervnog sastava organa za unutarnje poslove,
4. trudnice, majke i hranitelji djece koja još nemaju sedam godina, odnosno dvoje djece ili više koji još nemaju 10 godina,
5. muškarci samohranitelji sa djetetom koje još nema 7 godina, odnosno sa dvoje ili više djece koja još nemaju 10 godina,
6. osobe koje nisu sposobne služiti u civilnoj zaštiti.

Obveznik raspoređen u štab ili jedinicu CZ mora prijaviti izmjenu prezimena ili imena, izmjenu stalnog mjesta boravka, stana i sticanje stručnog obrazovanja te izmjenu zaposlenja štabu za CZ u OOUR odnosno radnoj zajednici koji u roku od 8 dana od dana prijavljivanja izmjene mora o tome izvjestiti nadležni općinski organ.

Svi obveznici CZ koji su raspoređeni u štab ili jedinicu CZ dobijaju knjižicu pripadnika CZ koja je pravna listina i dokazuje raspoređenje u CZ.

Osposobljavanje pripadnika koji su raspoređeni u štab ili jedinice civilne zaštite izvodi se po programima koji zahtijevaju temeljito i dopunsko osposobljavanje. Program temeljnog osposobljavanja najviše smije trajati 80 sati, a dopunskog najviše 20 sati godišnje.

Svaki pripadnik CZ mora učestvovati na osposobljavanju za izvođenje svojih zadataka, osim:

- ako je zbog povrede ili bolesti nesposoban posjećivati obuku ili sudjelovati na osposobljavanju i vježbi,

- ako njeguje člana domaćinstva koji je teško bolestan,
- ako je nakon uručenja poziva došlo do smrti u obitelji ili gospodinjstvu.

U slučaju da se obveznik CZ ne javi na mjesto i u vrijeme koji su navedeni na općem ili pojedinačnom pozivu, kao i u slučaju ako se u propisanom roku ne javi ili ne prijavi štabu za CZ nastale izmjene (promjena prezimena, adrese, zaposlenja, sticanja stručne naobrazbe), kazni se dinarskom kaz-

nom od 2.000 do 20.000 din ili zatvorom do 60 dana.

Međunarodni pravni status civilne zaštite

Ženevska konvencija od 12. 8. 1948 sadrži odredbe o zaštiti žrtava u međunarodnim oružanim sukobima, a time su pored ostalog zaračene strane u ratu dužne postupiti u skladu sa odredbama i postupcima u zaštiti, prehrani, liječenju, oblačenju i smještaju stanovništva na okupiranoj teritoriji, što znači da je civilna zaštita po međunarodnom pravu organizacija za obavljanje humanitarnih djelatnosti. Organizacija CZ i njihovo osoblje uzeto je u obzir i zaštićeno sa odredbama ženevskog protokola. Priznato im je pravo na obavljanje zadataka CZ, a ujedno im je zabranjeno raditi za vojne potrebe.

Na privremeno zauzetoj teritoriji osvajač može organizacijama CZ dati olakšanja na obavljanju zadataka te ih ni u kom slučaju ne smije prisiliti da obavljaju djelatnosti koje nisu u skladu sa zadacima CZ.

Za označavanje organizacija civilne zaštite i njihovog osoblja, zgrada i materijalnih sredstava te civilnih skloništa upotrebljava se međunarodni znak raspoznavanja civilne zaštite: modri trokut na narančastom polju.

Na privremeno zauzetoj teritoriji, gdje se očekuju ili odvijaju borbe osoblje civilne zaštite može se identificirati po međunarodnom znaku za raspoznavanje CZ i osobnoj iskaznici koja potvrđuje njegov status.

stambenoj privredi u stambenim zajednicama na području naše banke.

3. Kod vezivanja sredstava sa jednokratnim plogom doba čekanja je 10 mjeseci, a visina kredita 175 % od iznosa vezanih sredstava. Kod vezivanja sredstava sa 12 mjesečnih pologa visina kredita iznosi 140 %. U slučaju kada društveno pravna osoba prenosi pravo na kredit na svog radnika, može sredstva vezati i u obliku 24-mjesečna pologa, kod čega je visina kredita 220 %.

4. Kamatna stopa za vezana sredstva je 2 %, a za kredit 5 %. U slučaju izmjene propisa ili izmjene zaključka o visini kamatnih stopa banke, koji se odnosi na stambene kredite, nove kamatne stope upotrebljavaju se za nove zaključene ugovore o vezivanju sredstava i kredite koji iz njih proizilaze.

5. Banka kreditnim ugovorom određuje rok potrošnje kredita obzirom na prispjeće obaveza, tako da ne smije biti duži od jedne godine od dana dodjele kredita.

6. Rok vezivanja je godinu dana duži od doba vraćanja kredita. Doba vraćanja kredita za društveno-pravnu osobu određuje se kreditnim ugovorom, tako da je prispjeće zadnje anuitete prije prispjeća depozita.

Rok vezivanja počinje teći:

- kod jednokratnog pologa prvog dana u slijedećem mjesecu kada isteče rok čekanja,

- kod mjesečnih pologa prvoga dana u slijedećem mjesecu nakon uplate zadnjeg pologa.

7. Rok za davanje zahtjeva za kredit je godinu dana nakon isteka roka čekanja.

8. Po ovom zaključku banka daje kredit u slijedeće svrhe:

društveno pravnim osobama za:

- sticanje novih stanova i stambenih zgrada,
- obnovu starih stanova i stambenih zgrada,
- kupovinu zemljišta za gradnju stambene zgrade od strane opunomoćene organizacije,
- za suučesće drugim organizacijama kod zajedničkog rješavanja stambenih problema radnika;

radnicima na koje društveno-pravna osoba prenosi pravo na kredit:

za sve svrhe koje određuje pravilnik o stambenim kreditima građanima, osim za plaćanje vlastitog učešća pri sticanju stambenog prava za društveni stan.

9. Kada društveno-pravna osoba prenese pravo na kredit na svog radnika važe slijedeći uvjeti:

- radnik mora namjenski štedjeti u banci već najmanje 18 mjeseci što se uzima u obzir od 1. 7. 1983. dalje;

- rok vraćanja kredita odredi se kreditnim ugovorom i ovisan je o roku vezivanja sredstava i visini mjesečne anuitete;

- mjesečne anuitete vezane za rok vezivanja važe za prvih 5 godina vraćanja kredita; nakon 5 godina otplaćivanja mjesečne se anuitete povećaju za 12,5 %, a nakon 10 godina otplaćivanja još za 12,5 % početne mjesečne anuitete, što na određen način skraćuje ukupno doba vraćanja kredita;

- suma mjesečnih anuiteta svih kredita za stambenu jedinicu ne može biti niža od stanarine za odgovarajući stan,

- mjesečna anuiteta za sve kredite na temelju vezivanja sredstava OUR za stambenu jedinicu ne može biti niža od 500 din.

10. Za sve ugovore o vezivanju sredstava koji su bili zaključeni između društveno-pravne osobe i banke prije 1. 1. 1982 zaključni je dodatak s tim da postotak kredita na vezana sredstva ostaje neizmijenjen, a uskladi se rok otplate i kamatna stopa s točkom 1. 1. odnosno 1. 4. ovog zaključka.

11. Uzimajući u obzir cijenu za 1 m² stana koja iznosi 31.425 din i odredbe stambenog društvenog dogovora vrijednost standardne stambene površine iznosi 90 m² 2,828.250 din. S tim u skladu može se za jednu stambenu jedinicu dodijeliti najviše slijedeći obim svih vrsta kredita:

- za kupovinu stana u etažnom vlasništvu 80 % od vrijednosti standardne površine što iznosi 2,263.000 din,

- za zadružnu gradnju 75 % od vrijednosti standardne površine, što iznosi 2,121.000 din,

- za individualnu gradnju 60 % od vrijednosti standardne površine, što iznosi 1,700.000 din,

- za obnovu 80 % od predračunske vrijednosti.

12. Kao zadružna gradnja računa se ona gradnja člana zadruga koja se odvija u okviru organizirane gradnje po nacrtu za zidanje i za koju je građevinsko zemljište dobiveno od komunalne organizacije te se

Do stana i na taj način

V skladu sa društvenim dogovorom o zajedničkim osnovama za osiguravanje i usklađivanje samoupravnih društvenoekonomskih odnosa na području stambene privrede u SR Sloveniji (Sl. list SRS br. 15/81) i u skladu sa usvojenim programom o ostvarivanju srednjeročnog plana LB – Temeljne dolejnjske banke Novo mesto u poslovnoj jedinici za stambeno i komunalno kreditiranje u 1983. godini, izvršni odbor banke na svojoj sjednici od 25. 3. 1983. usvaja slijedeći

ZAKLJUČAK O UVJETIMA ZA VEZIVANJE STAMBENIH SREDSTAVA I ZA STAMBENO KREDITIRANJE DRUŠTVENO-PRAVNIH OSOBA I NJIHOVIH RADNIKA NA TEMELJU VEZIVANJA SREDSTAVA

1. Banka će sa društveno pravnim osobama zaključiti ugovore o vezivanju sredstava za dobivanje stambenih kredita pod uvjetima:

- najduži rok vezivanja sredstava je 11 godina, ako društveno pravna osoba upotrebljava kredit za financiranje gradnje ili kupovinu društvenih najamnih stanova;

- ako prenosi pravo na kredit na svog radnika, najduži rok vezivanja sredstava je 21 godina.

2. Banka će zaključivati ugovore o vezivanju sredstava samo sa onim društveno pravnim osobama koje svoja stambena sredstva na vid imaju u našoj banci i koji uplaćuju sredstva za uzajamnost u

(Nadaljevanje s 13. str.)

gradnja komunalnih naprava izvodi prije ili istovremeno kad i gradnja same zgrade.

13. Predračuni za gradnju obavezno moraju biti usklađeni sa građevinskim nacrtom i građevinskom dozvolom odnosno suglasnošću, ako se radi o obnovi.

14. Za radove koji se izvode po građevinskoj dozvoli koja je bila izdana prije 1. 1. 1976, a kuća još nije useljena, zahtijeva se predračun; za radove koji se izvode po građevinskoj dozvoli izdanoj prije 1. 1. 1976, a kuća je već useljena ili ako se radi o starijoj stambenoj zgradi, zahtijeva se suglasnost upravnog organa za vrstu radova koji će se raditi i predračun.

15. Poslovni odbor poslovne jedinice za stambeno i komunalno kreditiranje tekuće prati izvođenje tih zaključaka i usklađuje nastale obaveze sa planiranim sredstvima za stambeno kreditiranje te po potrebi predlaže izvršnom odboru banke izmjene i dopune za taj zaključak.

16. Poslovni odbor poslovne jedinice za stambeno i komunalno kreditiranje također odlučuje o rješavanju onih prijedloga za vezivanje sredstava i zahtjeva za kredite koji nisu uređeni sa tim zaključcima, a koji su u poslovnom interesu banke i u skladu sa stambenim društvenim dogovorom te planskim aktima banke.

17. Obzirom na ostale uvjete dodjele, potrošnje i otplaćivanja kredita na temelju vezivanja sredstava koji nisu uređeni ovim zaključkom, upotrebljavaju se odredbe pravilnika o stambenim kreditima građanima.

18. Danom stupanja na snagu ovog zaključka prestaje važiti zaključak o kreditiranju stambene gradnje na temelju vezivanja sredstava društveno pravnih osoba, kojeg je usvojio izvršni odbor banke 21. 12. 1981.

19. Ovaj zaključak stupa na snagu danom usvajanja na sjednici izvršnog odbora banke, a upotrebljava se od 1. 4. 1983 dalje.

Ljubljanska banka —
Temeljna dolenska banka
Novo mesto

Predali smo hotel Palas

U prisustvu brojnih gostiju iz Crne Gore i Slovenije u Petrovcu je bio otvoren hotel Palas. Izgradnja je trajala 310 dana. Novo izgrađeni hotel je A kategorije, ima 361 komercijalni ležaj, kavanu, frizerki salon (muški i ženski), prostore za agencije, otvoreni i zatvoreni bazen, trim kabinet, liječničku službu, saune, automatsku kuglanu sa 4 staze, kongresnu dvoranu, četiri salona, kuhinje, gril na terasama, osam liftova.

Ukupna korisna površina iznosi 13.000 m². Hotelski kompleks povezuje 58 krovova, što daje lijepu razgibanost objekta.

I još nekoliko tehničkih podataka: za izvedbu građevinskih radova bilo je utrošeno oko 360.000 norimarih sati, oko 14.000 m³ betona, 1.200 tona betonskog željeza, 25.000 m³ šljunka, u špici gradnje na gradilištu je bilo 460 radnika iz Gradbenog sektora Novo mesto.

Voda gradilišta bio je Stjepan Kersnik, a operativni vođa Siniša Milojević, te su za uspješno obavljen posao dobili priznanje od hotelsko-turističke organizacije Montenegro-turist Budva, OOUR Palas Petrovac na moru. Priznanje je bilo dodijeljeno i cijeloj radnoj organizaciji Pionir.

Službeno otvorenje hotela Palas bilo je 26. travnja 1983, a otvorio ga je drug Zvone Dragan, potpredsjednik SIV-a (sažetak njegovog govora objavljujemo u nastavku).

K. B.

Danas svečano otvoreni hotel Palas u Petrovcu ima višestruki značaj za dalji razvoj turizma u ovom poodavno afirmisanom ljetovalištu u Crnoj Gori, a i šire, rečeno je na današnjem

slavlju u Petrovcu. Hotel je izmijenio i lik ovog mjesta u kome je turizam osnov privredivanja i življenja, a najznačajnije je to što će doprinijeti da Petrovac učini novi korak u razvoju

turizma. Inače, naglašava se da je hotel izgrađen u rekordnom vremenu i da je cijena po ležaju bila svega milion i 900 hiljada dinara. Izgrađen je udruživanjem rada i sredstava dvije republike u čemu je učešće Slovenije iznosilo 53 odsto, 38 odsto sredstava dobiveno je iz republičkog fonda za obnovu i izgradnju na ime procijenjenih šteta od zemljotresa, a sveta deset odsto sredstava angažirano je putem kredita. Hotel je izgradio SGP Pionir iz Novog mesta sa kooperantima iz Slovenije i Hrvatske, a uređenje zelenih površina obavila je budvanska organizacija Zelenilo. Odgovorni projektant je mjesni arhitekta Vlado Plamenac, a projektnu dokumentaciju za objekat uradio je republički zavod za urbanizam i projektovanje iz Titograda.

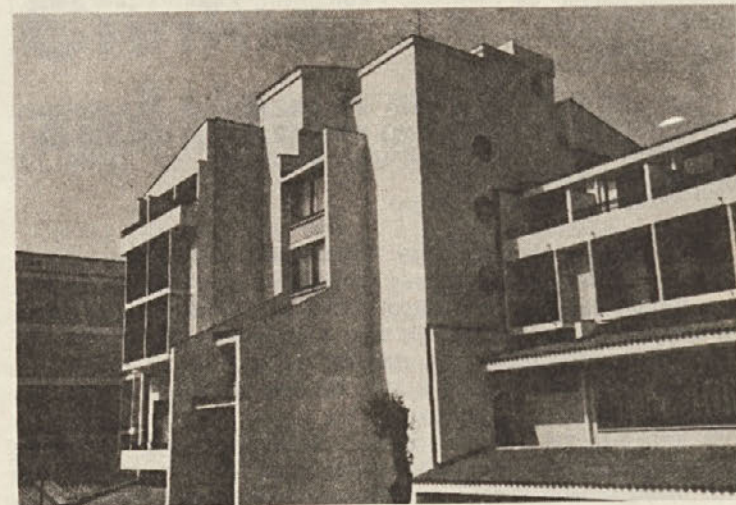
Otvarajući novoizgrađeni hotel u prisustvu brojnih predstavnika crnogorske i slovenačke privrede potpredsjednik SIV-a Zvone Dragan je rekao da njegovo puštanje u rad ima značaj za razvoj jugoslovenskog turizma u cjelini. Ukazujući na činjenicu da je novi hotel izgrađen zajedničkim naporima Montenegro-turista i slovenačkih organizacija udruženog rada, podvukao je da to pred-

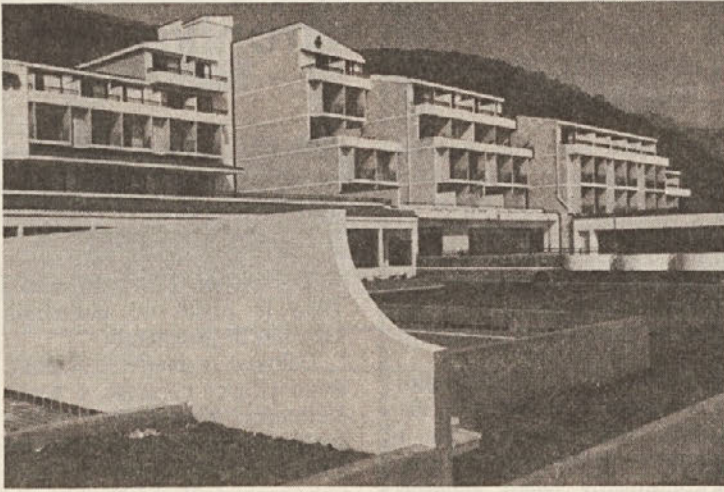
stavlja jedno od pravnih rješenja ostvarivanja programa ekonomske stabilizacije i izlaska iz ekonomskih teškoća.

Potpredsjednik SIV-a je govoreći o trenutnim problemima turističke privrede zemlje naglasio da su u pripremanju ovogodišnje turističke sezone učinjeni mnogi vanredni napori u cilju poboljšanja i normalizovanja prilika na našem turističkom tržištu. Promjena kursa dinara i sprovođenje aktivne politike realnog kursa dinara čini Jugoslaviju, smatra on, u pogledu cijena apsolutno konkurentnom u odnosu na druge zemlje.

U narednom periodu predviđeno je da inostrani turizam dobije prioritetan zadatak. Međutim, smatra Zvone Dragan paralelno sa lijepim željama moramo početi efikasnije rješavati osnovna pitanja turističke privrede i naći interes, bilo devizni bilo dinarski, za ostale grane privrede na bazi udruživanja rada i sredstava i povezivanja na samoupravnim odnosima, a i mjerama tekuće ekonomske politike, kako bi mijenjali stanje u toj oblasti.

Potpredsjednik SIV-a je posebno naglasio da dalje unapređivanje turizma moramo posmatrati i uvažavati u okviru naših ukupnih napora za dugo-

ročnu ekonomsku stabilizaciju. Prije svega razvojem i jačanjem funkcionisanja jedinstvenog jugoslovenskog tržišta, i na toj osnovi ekonomskih zakonitosti i tržišnih kriterijuma, zatim daljim povećavanjem robnih

fondova, smanjenim rastom cijena i nižim stopama inflacije, čime će se stvoriti opšti stabilizacioni uslovi i za stabilniji razvoj turizma. Govor je sažet iz časopisa **POBJEDA** 27. travnja 1983.

PIONIR
NOVO MESTO

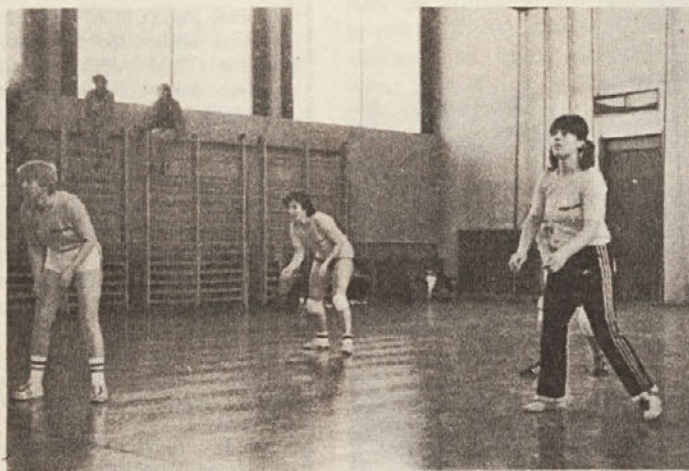
Odbojka na ŠIG 83

ŠIG v odbojki je letos organiziral Pionir (foto: Borsan)

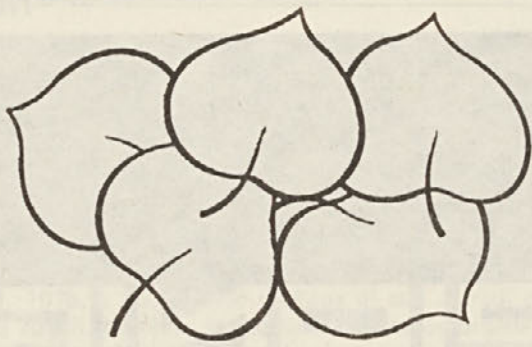
Tudi moška ekipa je bila druga na ŠIG-u 83 (foto: Borsan).

Naša ženska ekipa je bila druga na ŠIG v odbojki. Prva je bila ekipa Ingrad iz Celja, tretja pa Stavbar iz Maribora (foto: Borsan).

Babnik Alojz se pripravlja na udarec – SIG 83 (foto: Borsan).

5. kulturno srečanje gradbenih delavcev slovenije – celje 1983

Niti časa

Sonce sveti
vse temneje.
Trave niso
več zelene.

Reka rjava
strugo žre.
Grozno vrani
v noč lete.

Časa nit
se rahlo trga.
Pesem šla je
mimo trga.

Srce bije
nam vse manj.
Svet na dvoje
je razklan.

RUDI ROBIČ

Pomladna

Glej, spet je enako
kot prejšnjo pomlad.
Spet zvezd je na kupe
in sveti se grad.

Metuljček je k ropam
prišel vasovat
in veter norčavi
se hoče igrat.

Zaljubljenim parom
laskajo se veje.
V ljubezni toplo je
in zemlja se greje.

Klopi so na novo
prepleskali davi...
Za barvanje src pa –
ta pleskar ni pravi!

RUDI ROBIČ

Dela na tem objektu tečejo po planu. Trenutno izvajajo grobo instalacijo, grobi in fini omet. V aprilu bo postavljen fasadni oder, objekt pa bo v celoti končan v pogodbenem roku, to je avgusta 1983. (Foto: BORSAN)

ZK v sistemu splošne ljudske obrambe

„Zveza komunistov v celoti ima trajno dolžnost, da razvija sistem splošne ljudske obrambe in družbene samozščite, varuje njeno enotnost, se postavlja po robu vsem težnjam, ki slabijo moralno-politično moč in

bojno enotnost oboroženih sil. Med vsemi občani razvija zavest, da obramba države ni samo njihova ustavna obveznost in pravica marveč tudi vprašanje časti in domoljubja vsakega posameznika...“

TITO v poročilu
na desetem
kongresu ZKJ

živa
kronika

KOMUNISTI JUGOSLAVIJE!

Dolžni smo Titu, našemu in njegovemu delu, našim narodom in narodnostim, delavskemu razredu, delovnim ljudem in občanom Jugoslavije, naprednim ljudem in prijateljem širom po svetu, dolžni smo zgodovini!

Samo z enotnostjo, okrepljenim kolektivnim delom, odgovornostjo ter spolno zavzetostjo Zveze komunistov lahko zopolnimo velikansko vrzel, ki je s smrtjo tovariša Tita ostala v naših vrstah!

V času od 1. do 26. aprila 1983 je prišlo do naslednjih kadrovskih sprememb:

Delovno razmerje so sklenili: Božo Gligič, keramik, v tozdu Keramika; Vida Udovč, profesorica in prevajalka, v tozdu TKI.

Iz tozda Projektivni biro je bil prerazporejen v DSSS Milan Verček, dipl. gr. inž. iz tozda MKI pa Anton Šavrič, vodja oddelka za motivacijo.

NADA BARBIČ

ŽIVA KRONIKA V TOZDU GO METLIKA

Delovno razmerje so sklenili:
– Biščan Franjo, zidar KV,
– Vrničar Vladimir, vod. instalater KV,
– Guštin Boris, vod. instalater KV.

Delovno razmerje je prekinito 5 delavcev.

A. BEDNARŠEK

Ne pozabimo: brez do-
brega obveščanja ni
uspešnega samoupravlja-
nja!

Pionir je glasilo kolektiva SGP Pionir Novo mesto. Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov. Odgovorna urednica Katjuša BORSAN, namestnik Marija JUREKIČ (za tozd MKI); člani uredniškega odbora: Boris POŽEK (za tozd Gradbeni sektor Ljubljana), Ida SLAPŠAK (za tozd Gradbeni sektor Krško), Eva ŠUŠTERŠIČ (za tozd Gradbeni sektor Novo mesto), Branimir GRAŠOVEC (za tozd Gradbeni sektor Zagreb), Niko ŽIGANTE (za tozd Togrel), Alojz LENARČIČ (za tozd Lesni obrat), Polona PLAZNIK (za tozd Projektivni biro), Zora KAZAKOVIČ (za tozd Keramika), Anica BEDNARŠEK (za tozd Gradbena operativa Metlika), Jožica HAJNIČ (za DS interna banka) in Darinka KREVS (za DSSS) /

Naslov uredništva: Pionir, glasilo kolektiva SGP Pionir, 68000 Novo mesto, Kettejev drevored 37.

Stavek, film in prelom: DITC Novo mesto, tozd Grafika; tisk: DITC Novo mesto, tozd Tiskarna; lektoriranje in tehnična ureditev: DITC Novo mesto, tozd Časopis Dolenjski list (novinarski servis).